Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany 2015-2020

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany 2015-2020 bol schválený uznesením Mestského zastupiteľstva v Šuranoch č. 11/2015-Z, bod XXXI., dňa 10.12.2015.

Uvedený materiál je po schválení zverejnený na internetovej stránke mesta Šurany – v časti Úradná tabuľa www.surany.sk

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany 2015 - 2020
Územné vymedzenie:	Mesto Šurany
Územný plán mesta schválený:	áno
Dátum schválenia Programu rozvoja:	10.12.2015
Dátum platnosti:	od DD.MM.RRRR do DD.MM.RRRR
Verzia	1.0
Publikované verejne:	16.12.2015

Obsah

Obsah **3**
Úvod **5**
1 Základná charakteristika **7**
1.1 Základné informácie o meste Šurany (k 1. 1. 2014) 7
1.2 História mesta Šurany 7
1.3 Vyhodnotenie plnenia PHSR za obdobie 2007-2013 8
1.4 Hospodárenie mesta 9
2 Prírodné zdroje a podmienky **10**
2.1 Prírodné charakteristiky 10
2.1.1 Geomorfológia 10
2.1.2 Klimatické podmienky 10
2.1.3 Hydrologické pomery 11
2.1.4 Pôdna charakteristika 11
2.1.5 Fauna a flóra 12
2.2 Ochrana prírody 13
2.2.1 Chránené územia a NATURA 2000 13
2.3 Životné prostredie 14
2.3.1 Ovzdušie 14
2.3.2 Voda 15
2.3.3 Odpady 16
2.3.4 Nerastné suroviny 18
3 Ľudské zdroje **19**
3.1 Demografická situácia mesta Šurany 19
3.2 Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva 23
3.3 Vierovyznanie a národnostné zloženie 24
4 Kultúrne a spoločenské zdroje **25**
4.1 Pamiatky a tradície 25
4.2 Spoločenský život 27
5 Materiálne a finančné zdroje **30**
5.1 Bývanie a bytový fond 30
5.2 Základná a technická infraštruktúra 31
5.2.1 Doprava 31

5.2.2 Voda a odpady 33
5.2.3 Komunikačné a informačné siete 34
5.2.4 Elektrina 34
5.2.5 Plyn 34
5.3 Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra 35
5.3.1 Občianska vybavenosť a služby 35
5.3.2 Sociálne služby 36
5.3.3 Zdravotné služby 37
5.3.4 Školstvo a vzdelávanie 38
5.3.5 Kultúra a osveta 39
5.3.6 Šport a oddych 40
5.3.7 Administratíva a verejná správa 41
6 Ekonomické využívanie zdrojov 42
6.1 Podnikateľská sféra 42
6.2 Trh práce 44
7 SWOT analýza 46
8 Analýza potenciálu územia mesta Šurany 48
9 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu 49
10 Vízia a ciele rozvoja mesta 55
10.1 Vízia 55
10.2 Ciele rozvoja mesta Šurany 55
11 Finančný rámec 55
12 Priority a opatrenia programu 57
13 Zabezpečenie implementácie programu 58
14 Základný implementačný rámec programu 59
15 Monitoring 59
16 Časový harmonogram 61
Záver 62

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany bol spracovaný na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., podľa ktorého je program rozvoja obce strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Podľa uvedeného zákona sa podpora regionálneho rozvoja vykonáva podľa vyššie uvedených dokumentov, vrátane programu rozvoja obce a spoločného programu rozvoja obcí.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2023 je v súlade s nasledujúcimi strategickými dokumentmi na národnej úrovni, úrovni samosprávneho kraja a na úrovni miestnej samosprávy.

Národná úroveň:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky,
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011,
- Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020,
- Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020,
- Operačné programy pre programové obdobie 2014-2020.

Úroveň samosprávneho kraja:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012-2018,
- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja.

Úroveň miestnej samosprávy:

- Územný plán mesta Šurany,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Šurany (2007-2013),
- Viacročný rozpočet mesta.

Program rozvoja obce (resp. mesta) podľa zákona č. 539/2008 Z. z. pozostáva z nasledujúcich častí:

- **analytická časť**: obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- **strategická časť**: obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

- **programová časť**: obsahuje predovšetkým zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- **realizačná časť**: zameriava sa na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov,
- **finančná časť**: finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Formulár č. Ú 2 – Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Formulár č. Ú 3 – Metódy zapojenia verejnosti do prípravy PHSR

Metóda	**Informovanie verejnosti**	**Získanie názorov verejnosti**	**Zohľadnenie názorov verejnosti**
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Internetová stránka	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií	áno		
Mestský rozhlas	áno		
Stretnutia			
Verejné stretnutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre širokú verejnosť		áno	
Riešenie problémov a metódy na dosiahnutie konsenzu			
Brainstorming			áno
Externý poradca			áno
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora			áno

1 Základná charakteristika

1.1 Základné informácie o meste Šurany (k 1.1.2014)

Samosprávny kraj:	**Nitriansky**
Okres:	**Nové Zámky**
Región:	**Šuriansky**
Nadmorská výška:	**123 m n. m.**
Počet obyvateľov:	**10 071**
Rozloha:	**5 981 ha**
Hustota obyvateľstva:	**172 obyv./km^2**
Prvá písomná zmienka:	**v roku 1138**
IČO:	**00309311**
Kód obce:	**503592**
Poštové smerovacie číslo:	**942 01**
Telefónne smerové číslo:	**035**

1.2 História mesta Šurany

Po prvýkrát sa Šurany spomínajú v liste uhorského panovníka Belu II. z 3. septembra 1138 ako „villa Suran“. Archeologické nálezy, ktoré boli v Šuranoch objavené však dokazujú, že táto lokalita bola osídlená už v neolite. Našiel sa tu žiarový hrob s kanelovanou keramikou, črepy a stopy po pravekých objektov. Okrem iných, pozoruhodným objavom je aj keltské pohrebisko z 2. storočia pred naším letopočtom. Objavené bolo aj rímske sídlisko z doby sťahovania národov zo 4. storočia pred naším letopočtom. Archeologické vykopávky v Šuranoch potvrdzujú i slovanské sídlisko z 9. storočia. Archeologické nálezy objavené na území Šurian dokazujú, že región bol osídlený nepretržite od neolitu.

Písomné pramene dokazujú, že už v druhej polovici 14. storočia jestvoval Šuriansky hrad, ku ktorému patrilo 12 dedín a osád. V rokoch 1663-84 ho okupovali Turci a v roku 1725 bol z väčšej časti zbúraný. K významným osobnostiam tohto hradu patril kapitán hradu barón Tomáš Bosniak a jeho dcéra Žofia Bosniaková.

V roku 1832 cisár František I. povýšil Šurany na kráľovské mesto s trhovým a jarmočným právom. V roku 1835 tu bol postavený prvý valcový mlyn a v roku 1854 cukrovar, ktorý bol najstarším v Európe, ale výroba cukru v ňom bola v roku 2000 ukončená. Od roku 1872 do roku 1918 boli Šurany okresným mestom a potom opäť v rokoch 1949 -1960 (ŠUTKA J. a kol., 2008 – Šurany v zrkadle dejín).

<u>Kostolný Sek</u>

Prvý písomný záznam o obci sa nachádza v listine kráľa Ondreja II. z roku 1221, v ktorom potvrdzuje výmenu majetkov ostrihomského arcibiskupa Jána a bána Erneyho z rodu Hont – Poznanovcov. V nej sa uvádza meno obce „Zeg“. Začiatky osídlenia obce však siahajú do doby bronzovej, o čom svedčia bohaté vykopávky. K najcennejším nálezom patrí hlinený džbán s obsahom vyše tritisíc kvartzingov – štvrťdenárov. Vykopal ho na novom cintoríne

hrobár J. Takáč a dnes sú v úschove Slovenského národného múzea. Mince boli razené za čias vlády Žigmunda v 15. storočí (ŠUTKA J. a kol., 2008 – Šurany v zrkadle dejín).

Nitriansky Hrádok

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1431. Nachádza sa na závete Ctibora mladšieho, majiteľa Šurianskeho hradu, kde sa nazýva Warad. Začiatky osídlenia obce spadajú však už do obdobia praveku. Archeologické nálezisko Zámeček o rozlohe 10 - 15 hektárov nachádzajúce sa za východným ramenom rieky Nitry, patrí k najvzácnejším pravekým objektom v Strednej Európe. Táto archeologická lokalita sa pre svoj bohatý inventár právom nazýva „Slovenská Trója“. Prvé vykopávky tu vykonával v roku 1925 akademik Ján Eisner zakladateľ slovenskej archeológie. Významným nálezom bolo sídlisko ľudu s lengyelskou kultúrou z mladšej doby kamennej. Vzácny je nález plastiky sediacej Venuše – „Magna Mater“. Je to maľovaná keramika z čias asi 3600 rokov pred naším letopočtom, vysoká 27 cm (ŠUTKA J. a kol., 2008 – Šurany v zrkadle dejín).

1.3 Vyhodnotenie plnenia PHSR za obdobie 2007-2013

V rámci PHSR mesta Šurany za obdobie rokov 2007-2013 bolo navrhnutých 5 opatrení a 31 aktivít. Sumár aktivít je zobrazený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 1: Sumár aktivít navrhnutých v rámci opatrení mesta Šurany (2007-2013)

Opatrenie	Počet aktivít
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v meste a jeho okolí	**5**
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	**5**
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry mesta	**15**
Zvyšovanie participácie občanov na živote mesta a jeho ďalšom smerovaní	**2**
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	**4**

Zdroj: PHSR mesta Šurany 2007-2013

V rámci jednotlivých aktivít sa realizovali nasledovné:

- Prístavba Domova Jesienka;
- Výstavba nájomných bytov;
- Zateplenie budovy ZŠ Bernolákova;
- Zateplenie budovy ZŠ SNP;

Prehľad finančných prostriedkov na jednotlivé aktivity podľa zdrojov a doba realizácie sú uvedené v Ex-post hodnotení PHSR mesta Šurany (2007-2013).

Tabuľka č. 2: Ex-post hodnotenie PHSR mesta Šurany (2007-2013)

Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície – triedy	Rok začatia / Rok dokončenia	Celková hodnota projektu	Finančné prostriedky podľa zdrojov			
				Štátny rozpočet	Rozpočet mesta	Štátne účelové fondy	Rozpočet EÚ
3.1 prístavba Domova Jesienka	1264 - Nemocničné budovy a zdravotnícke zariadenia	2011 / 2013	723.629,45	119.562,638	59.781,31	-	1.0156.282,202
3.10 výstavba nájomných bytov	1130 – Verejné bytové budovy	2012 / 2014	742.589,32	167.150,00	73.964,52	501.474,80	-
3.11 zateplenie budovy ZŠ Bernolákova	1263 – Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	2009 / 2010	588.818,68	58.881,872	29.440,93	-	500.495,878
3.12 zateplenie budovy ZŠ SNP	1263 – Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	2010 / 2012	1.062.328,51	106.233,86	53.116,43	-	902.979,2325

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

1.4 Hospodárenie mesta

Tabuľka č. 3: Majetok mesta Šurany

Majetok	Nadobúdacia hodnota	Posledná účtovná hodnota k 31.12.2014
Mestský úrad	168 755,49	4 545,81
Spoločenská hala	506 766,75	170 754,37
Zdravotné stredisko – Mestská poliklinika	376 289,57	109 736,73
Základná škola, ul. SNP 5	1 049 306,63	555 740,19
Základná škola, ul. Bernolákova 35	1 744 522,62	764 565,07
Materská škola, ul. Mostná 1	222 721,14	18 054,20
Materská škola, ul. MDŽ 26	277 670,16	10 342,71
Základná umelecká škola	18 045,71	1 822,12
Centrum voľného času	101 702,58	13 017,09
Dom smútku Šurany	95 926,04	67 146,26
Dom smútku Kostolný Sek	15 947,16	6 192,59
Dom smútku Nitriansky Hrádok	60 206,76	36 121,53
Pozemky	2 786 428,00	2 786 428,00
Futbalový štadión	42 404,21	36 042,79
Jazdecký areál	8 087,63	0
SPOLU	**7 474 780,45**	**4 580 509,46**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Zo záverečného účtu mesta Šurany za rok 2014 vyplýva, že mesto má záväzky:

- z dlhodobého úveru poskytnutého Štátnym fondom rozvoja bývania na výstavbu obecných nájomných bytov,
- voči Prima banke Slovensko a.s. na úhradu úverov potrebných na krytie 5% podielu vlastných prostriedkov na doplnenie krytia finančných nákladov zabezpečených z eurofondov vo výške 95% nákladov,
- z úveru od Prima banky Slovensko a.s. na krytie 20% výdavkov na koncept riešenia územného plánu obce, na ktorý bola poskytnutá dotácia zo štátneho rozpočtu,
- zo záruky poskytnutej na úver pre Mestský bytový podnik Šurany, s.r.o. Prima banke Slovensko a.s. zmluvou o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok.

Mesto má v zmysle zákonných predpisov dlhový záväzok v sume 29 595,06 €, čo predstavuje 2,94 € na obyvateľa.

2 Prírodné zdroje a podmienky

2.1 Prírodné charakteristiky

2.1.1 Geomorfológia

V rámci geomorfologického členenia Slovenskej republiky (E. Mazúr – M. Lukniš, in Atlas krajiny SR, 2002) je územie mesta súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, v rámci ktorej patrí do oblasti Podunajskej nížiny a podcelku Nitrianskej nivy. Nitrianska niva je tvorená rovinným územím po oboch stranách rieky Nitry. Z geomorfologického hľadiska má územie a jeho blízke okolie charakteristický rovinný reliéf s miernymi vyvýšeninami a plytkými depresiami, na modelácií ktorého sa podieľa svojou činnosťou rieka Nitra, resp. Stará Nitra. Nadmorská výška sa pohybuje v rozmedzí od 115 m n. m. do 130 m n. m., pričom relatívne prevýšenie je 15 m. Z hľadiska špeciálnych foriem reliéfu sa v katastrálnom území nachádzajú antropogénne formy reliéfu – umelé vodné plochy, hrádze a násypy.

2.1.2 Klimatické podmienky

Klimatické podmienky mesta Šurany sú dané predovšetkým polohou mesta v Podunajskej nížine a nadmorskou výškou mesta, ktorá je v priemere 123 m n. m. Z hľadiska požiadaviek na vykurovanie patrí mesto Šurany do teplého pásma s nasledovnými výpočtami klimatických podmienok (STN 38 3350):

- výpočtová teplota vonkajšieho vzduchu t_e = -12 °C;
- stredná denná teplota v najchladnejšom mesiaci (január) t_{em} = -1,8 °C;
- priemerná teplota vzduchu vo vykurovacom období t_{es} = 3,9 °C;
- stredná denná teplota pre začiatok a koniec vykurovacieho obdobia t_{ds} = 13 °C;
- dĺžka trvania vykurovacieho obdobia n = 205 dní;
- priemerný počet dennostupňov pri t_i = 20 °C;

Priemerná ročná teplota v meste Šurany sa pohybuje okolo 10,5 °C. Priemerný ročný úhrn zrážok v oblasti mesta Šurany je približne 500 až 550 mm (Koncepcia rozvoja mesta Šurany v oblasti tepelnej energetiky, 2007).

2.1.3 Hydrologické pomery

Katastrálne územie (ďalej len „k. ú.“) mesta Šurany patrí do povodia rieky Nitra, resp. do povodia rieky Malá Nitra. Vodné toky vyskytujúce sa na území mesta patria do správy Povodia Váhu. Mesto leží na pravom brehu rieky Nitry. Odvodňované územie leží medzi riekou Nitrou, jej rozvodnicou so Starou Nitrou a koncentračnou hrádzou Ondrochov – Šurany. Rozloha zberného územia je 6,5 km^2. Hlavným zberačom sústavy je kanál Šurany - Ondrochov s dĺžkou 5,6 km. Rieka Malá Nitra je pôvodné prietokové rameno rieky Nitry, ktoré sa s ňou rozpája pri Dolných Krškanoch a spája na juhu mesta Šurany, v mestskej časti Nitriansky Hrádok. Dĺžka Starej Nitry je 31,1 km, dĺžka siete kanálov je 37,3 km a plocha povodia, do ktorej patrí mesto Šurany aj s miestnymi časťami je 76,6 km^2. V k. ú. mesta Šurany sa nachádzajú aj vodné plochy Tona, Malá Štrkáreň a zvyšky ramien pri Malej Nitre a Čiernej vode. Tona sa nachádza na okraji mesta Šurany smerom na Úľany nad Žitavou a využíva sa na športové a kultúrne podujatia (ÚPN Šurany, 2015).

2.1.4 Pôdna charakteristiky

Tabuľka č. 4: Využitie pôdneho fondu v rámci katastrov mesta Šurany

Druh pozemku	Šurany (ha)	Kostolný Sek (ha)	Nitriansky Hrádok (ha)	Výmera celkom (ha)
Orná pôda	3 829,8	70,6	397,1	4 297,5
Vinice	0,1	0,3	31,8	32,2
Záhrady	89,6	37,5	31,8	158,9
Ovocné sady	179,9	0	0	179,9
TTP	207,2	2,6	12,3	222,1
Poľnohospodárska pôda	**4 306,6**	**110,9**	**472,8**	**4 890,3**
Nepoľnohospodárska pôda	**950,4**	**41,5**	**98,9**	**1 090,8**
Výmera celkom	**5 257**	**152,4**	**571,7**	**5 981,1**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Poľnohospodárska pôda tvorí 4 890 ha (82 %) z celkovej plochy územia. V k. ú. Šurany tvorí poľnohospodárska pôda 82 %, v k. ú. Nitriansky Hrádok 83 % a v k. ú. Kostolný Sek 73 %. V rámci poľnohospodárskej pôdy je prevládajúcim druhom pôdy orná pôda, tvorí 88 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy. Trvalé trávnaté porasty tvoria 5 % poľnohospodárskej pôdy a nachádzajú sa prevažne v západnej časti k. ú. Šurany v lokalitách Čiky a Tŕstie. Vinice tvoria iba 1 % a nachádzajú sa v k. ú. Nitriansky Hrádok pri rieke Nitra. Väčšina viníc je obhospodarovaná.

Ovocné sady predstavujú 4 % rozlohy poľnohospodárskej pôdy a nachádzajú sa v severozápadnej časti k. ú. Šurany v lokalite Tlmač. Ovocné sady nie sú obhospodarované a sú

spustnuté. Porovnanie prírastku a úbytku poľnohospodárskej pôdy v rokoch 2009 a 2014 naznačuje pozvoľný úbytok poľnohospodárskej pôdy (36,22 ha).

Poľnohospodársku pôdu v meste Šurany družstvo neobhospodaruje, ale nasledovné podnikateľské subjekty:

1. POĽNO-SME, s.r.o. Palárikovo, Remeselnícka
2. AGROVIKONT, s.r.o. Bánov, B. Němcovej
3. AMETYST-AGRO, s.r.o., Šurany, Kaparáš
4. AGRO HRÁDOK, s.r.o., Šurany, Hlavná 92
5. MAJA-Ing. Ján Komora SHR, Šurany, MDŽ 16
6. Rybárová farma-František Rybár SHR, Šurany, Poznanova 35
7. ostatní SHR

2.1.5 Fauna a flóra

Lesná vegetácia

Z environmentálneho hľadiska je najdôležitejšou vegetáciou – lesná. Lesnatosť územia je veľmi nízka, iba 3,37 %, dokonca nižšia ako je v okrese Nové Zámky (7 %). Najvýznamnejší lesný porast sa nachádza v severovýchodnej časti k. ú. Šurany v lokalite Veľký les. Menšie fragmenty lesných porastov sa nachádzajú v juhovýchodnej časti k. ú. Šurany v lokalitách Annin majer, Tlmače a Malé Čiky. V k. ú. Nitriansky Hrádok sa malé plochy lesných porastov nachádzajú pri rieke Nitra. V k. ú. Kostolný Sek sa lesné porasty nenachádzajú. V rámci k. ú. Šurany a Nitriansky Hrádok predstavujú hospodárske lesy 150,36 ha (75 %), ochranné lesy 27,30 ha (14 %) a lesy osobitného určenia 23,69 ha (12 %). V rámci ochranných lesov sú lesy zaradené do skupiny lesov na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú sutiny, strže, strmé svahy so súvislou vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy a rašeliniská, mokrade a inundačné územia vodných tokov (ÚPN Šurany, 2015).

Sídelná zeleň

Najvýznamnejšími verejnými plochami zelene sú: parkovo upravené plochy na Námestí hrdinov, park pri poliklinike a ďalšie menšie plochy v zastavanom území mesta. Tieto plochy čiastočne spájajú stromoradia predovšetkým na ulici M. R. Štefánika, Jesenského ul. a Komenského ul. Plochy hodnotnej upravenej zelene sú súčasťou areálov. Ide o plochy, ktoré sú obmedzene prístupné, ale ich zeleň predstavuje významný prvok sídla. Významný prírodný prvok v urbanizovanom území predstavuje vodné plochy s priľahlými brehovými porastami a zatrávnenými plochami.

Živočíšstvo

Z ekologického hľadiska sa na tomto území nachádzajú rôzne typy biotopov a na tieto biotopy viazané spoločenstvá živočíchov. Územie je intenzívne poľnohospodársky využívané. Vzhľadom na to sa tu nachádzajú najmä biotopy kultúrnej krajiny (polia, záhrady, vinohrady, rozptýlená zeleň a pod.) a vodné biotopy.

Charakteristické sú spoločenstvá dolných nížinných tokov riek s pomaly tečúcou vodou, zabahneným dnom a bohatým brehovým zárastom. Z rýb sa v týchto spoločenstvách vyskytuje

napr. šťuka, jalec hlavatý, jalec tmavý, pleskáče, kapor obyčajný. Obojživelníky sú zastúpené mlokom obyčajným, mlokom veľkým, ropuchou zelenou, skokanom zeleným, z plazov sa vyskytuje užovka obyčajná a užovka fŕkaná. Hojný je výskyt vodných vtákov a spevavcov napr. lyska čierna, kačica divá, sliepočka vodná, potápka chochlatá a iné. Z cicavcov sa v týchto spoločenstvách vyskytujú dulovnica väčšia, dulovnica menšia, ondatra pižmová, myška drobná, vydra riečna.

Spoločenstvá lužných lesov sa viažu na porasty pozdĺž vodných tokov. Charakteristické mäkkýše tejto oblasti sú napr. jantárovka žltá, slimák obyčajný, z roztočov je bežný kliešť lužný, kliešť obyčajný, rôzne druhy hmyzu, strapiek a chrobákov. Obojživelníky sú zastúpené druhmi mlok obyčajný, mlok veľký, kunka obyčajná, ropucha obyčajná, hrabavka škvrnitá, rosnička zelená, skokan rapotavý, skokan zelený, skokan krátkonohý, skokan ostropyský a pod., z plazov sa tu vyskytuje slepúch lámavý, jašterica obyčajná, užovka obyčajná, užovka fŕkaná. Veľmi dobré podmienky pre život tu nachádzajú mnohé chránené a ohrozené druhy vtáctva, napr. dudok obyčajný, bučiak nočný, kormorán veľký, ďateľ veľký, kúdel'níčka južná a mnohé ďalšie. Z cicavcov sú v týchto spoločenstvách jež tmavý, zajac poľný, plšik lieskový, líška, lasica hranostaj, diviak, srnec a ďalšie.

Najcharakteristickejším biotopom tejto oblasti je biotop stepi. Kultúrna step je v hojnej miere osídlená početnými druhmi bezstavovcov. Nachádza sa tu napr. modlivka zelená, mravcolev, nosorožtek, roháč veľký, cikáda viničná a ďalšie. Z obojživelníkov tento biotop obýva ropucha zelená, plazy zastupuje napr. jašterica zelená a jašterica obyčajná. Najpočetnejšou skupinou, vzhľadom na svoju veľkú pohyblivosť je vtáctvo. Vyskytujú sa tu bocian biely, kaňa popolavá, jastrab krahulec, myšiak hôrny, sokol myšiar, sokol kobcovitý, sokol lastovičiar, jarabica poľná, prepelica, bažant obyčajný, cíbik chocholatý a mnohé ďalšie (ÚPN Šurany, 2015).

2.2 Ochrana prírody

2.2.1 Chránené územia a NATURA 2000

NATURA 2000 je názov medzinárodnej sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria chránené vtáčie územia vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a územia európskeho významu s cieľom ochrany ostatných vzácnych a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov.

V zmysle vyhlásených chránených vtáčích území sa na území mesta Šurany nachádza:

Chránené vtáčie územie SKCHVU005 Dolné Považie - vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 593/2006 Z. z. na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov ďatľa hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, ľabtušky poľnej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, prhľaviara čiernohlavého, rybárika riečneho, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Rozloha územia je 31 195,5 ha.

V zmysle výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo dňa 14. 7. 2004 (národný zoznam území európskeho významu) sa v riešenom území nachádza územie európskeho významu:

Územie európskeho významu SKUEV0094 Veľký les - rozloha 46,1 ha, vyhlásené z dôvodu ochrany biotopov: 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek a 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy a druhov: kunka červenobruchá, vydra riečna a roháč obyčajný. Rozloha územia je 46,1 ha.

Územie európskeho významu SKUEV0096 Šurianske slaniská - vyhlásené z dôvodu ochrany biotopov: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky a 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky a druhov: kunka červenobruchá a pichliač úzekolistý. Rozloha územia je 169,38 ha.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí v celom území prvý stupeň ochrany. V zmysle uvedeného zákona sa v území nachádzajú tieto chránené územia:

- Prírodná rezervácia Čierna voda (vrátane jej ochranného pásma 100 m);
- Prírodná rezervácia Veľký les (vrátane jej ochranného pásma 100 m);
- Chránený areál Šurianske slaniská;
- prvky regionálneho územného systému ekologickej stability: NRBk Nitra, RBk Malá Nitra, RBk Žitava, RBk Tvrdošovce - Komjatice a RBc Veľký les;
- mokrade lokálneho významu;

V zmysle Vyhlášky KÚ ŽP v Nitre 2/1996 z 20. 11. 1996 sú v území vyhlásené chránené stromy:

- S 429 Orechy vo Veľkom lese – 5 ks, S 288 Šurianska paulovnia – 1 ks, S 265 Maklúra pomarančová – 3 ks.

2.3 Životné prostredia

2.3.1 Ovzdušie

Ovzdušie je najvýraznejšie poškodenou zložkou životného prostredia. V rámci okresu je ovplyvnené existujúcimi veľkými, strednými a malými zdrojmi znečistenia ovzdušia, automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov.

V rámci environmentálnej regionalizácie Slovenskej republiky (SAŽP, 2010) sa riešené územie nachádza v Dolnopovažskej zaťaženej oblasti. Väčšia časť územia sa nachádza v prostredí narušenom a východná časť územia sa nachádza v kvalitatívne najhoršom prostredí - silne narušenom.

Z hľadiska kvality ovzdušia v meste Šurany možno považovať za rozhodujúce lokálne zdroje prašného znečistenia, ktorých zdrojom sú výfukové plyny z automobilov, resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (znečistené automobily, posypový materiál), suspenzia tuhých častíc z dopravy (oder pneumatík, brzdových obložení a povrchov ciest), minerálny prach zo

stavebnej činnosti, veterná erózia z nespevnených povrchov, lokálne vykurovacie systémy spaľujúce tuhé palivo a neraz i rôzny odpad a malé zdroje bez náležitej odlučovanej techniky.

Tabuľka č. 5: Prehľad stredných zdrojov znečistenia ovzdušia v roku 2013

Názov prevádzkovateľa	**Názov zdroja**
Bang Joo Electronics	Vykurovanie výrobných hál
ENERGO – SK, a.s.	Plynová kotolňa – Gymnázium Šurany
	Plynová kotolňa – SOŠ strojárska
	Plynová kotolňa OA
	Plynová kotolňa SZŠ
GAS product & services	CS PHM a LPG Šurany
	Čerpacia stanica PHM Šurany
INTERAGROS	Sušiareň zrnín
Lindenmaier Slovakia	Plynová kotolňa
Mestský bytový podnik Šurany, s.r.o.	Centrálna kotolňa
Mlyn Šurany	Mlyn
	Výroba kŕmnych zmesí
SEHWA SK s.r.o.	Plynová kotolňa
	Vykurovanie, ohrev
SLOVNAFT a.s.	ČS Šurany
Stredná odborná škola	Kotolňa SPŠ Šurany
Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nové Zámky	ČOV Šurany
	Kotolňa úpravovňa vody Šurany

Zdroj: NEIS, 2015

2.3.2 Voda

Vodárenský vodný tok predstavuje vodný tok alebo úsek vodného toku, ktorý sa využíva ako vodárenský zdroj alebo ako vodárenský zdroj na odber pitnej vody. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov **nie je na území mesta Šurany evidovaný žiadny vodárenský vodný tok.**

Vodohospodársky významný vodný tok predstavujú vodné toky a ich ucelené úseky, ktoré sú využívané alebo sa môžu využívať ako vodárenské zdroje, alebo plnia inú funkciu (plavba, odber vody pre priemysel a poľnohospodárstvo, rekreácia, hraničný tok a iné). V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov sa na území mesta Šurany nachádzajú **3 vodohospodársky významné toky Nitra, Malá Nitra a Žitava** o celkovej dĺžke 11,81 km.

Kvalita povrchových vôd

Z hľadiska hydrologického členenia zaraďujeme územie do povodia Dunaja, v rámci čiastkových povodí do povodia Váhu:

- 4-21-12 Nitra od ústia Bebravy po ústie Žitavy a Malej Nitry (vrátane)
- 4-21-14 Nitra od ústia Žitavy a Malej Nitry po jej sútok s Váhom a Váh od ústia Nitry po ústie Čiernej vody.

Kvalita vody rieky Nitra a jej prítokov je negatívne ovplyvňovaná najmä významnou banskou a priemyselnou činnosťou v regióne Prievidze (Handlová, Prievidza, Nováky), výrazný vplyv majú aj veľké mestské aglomerácie - Topoľčany, Nitra a Nové Zámky. Vzhľadom na nižší prietok v Nitre je pri porovnateľnom osídlení a priemysle relatívne zaťaženie toku vyššie ako v prípade Váhu, čo sa prejavuje aj horšou kvalitou povrchových vôd v celom povodí Nitry v porovnaní s povodím Váhu. V riešenom území sa nenachádza monitorovacie miesto, avšak možno predpokladať, že znečistenie toku je podobné ako pri toku Malá Nitra. Monitorovacie miesto sa nachádza na toku Malá Nitra - Pod Šuranmi (N598520D). Malá Nitra je málo vodnatým tokom.

2.3.3 Odpady

Systém zberu zmesového komunálneho odpadu je zabezpečený lokálnym systémom a zber vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu je zabezpečený lokálnym a donáškovým systémom. Odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma Branter Nové Zámky s.r.o., ktorá ho odváža na skládku odpadov KO Kolta. Zmesový komunálny odpad v individuálnej bytovej zástavbe je zhromažďovaný v 110 l zberných nádobách, kde frekvencia vývozu vyprázdňovania je dvakrát za mesiac. V hromadnej bytovej zástavbe je zhromažďovaný v 1 100 l nádobách a frekvencia vyprázdňovanie je dvakrát za mesiac resp. podľa potreby.

Odpad vybraných komodít ako je sklo, papier, VKM, plast a kovové obaly je separovaný do 1 100 l zberných nádob a do farebne oddelených plastových vriec. Vyseparované zložky sa privážajú na zberný dvor, kde sa dotriedia a mechanicky upravia. Zhodnocovanie odpadov je zabezpečované dodávateľsky firmou Branter Nové Zámky s.r.o. a ďalšími menšími subjektmi. Za účelom triedeného zberu KO sú v prevádzke zberné miesta. V zbernom dvore v mestskej časti Argentína (parcela je vo vlastníctve mesta Šurany) sú umiestnené zberné nádoby a kontajnery na zber pre dočasné uloženie, dotriedenie a mechanické úpravy. Drobné stavebné odpady sú prostredníctvom príspevkovej organizácie mesta Šurany (Mestský podnik služieb Šurany) odvážané na ďalšie zhodnotenie zmluvne oprávnenej osobe – STAVITEĽSTVO Zajíček, Šurany.

V meste nie je vybudovaná kompostáreň a ani sa neplánuje v najbližšej dobe jej výstavba (ÚPN Šurany, 2015).

Graf č. 1: Vývoj vzniknutého množstva odpadov (v kg) za roky 2010-2014

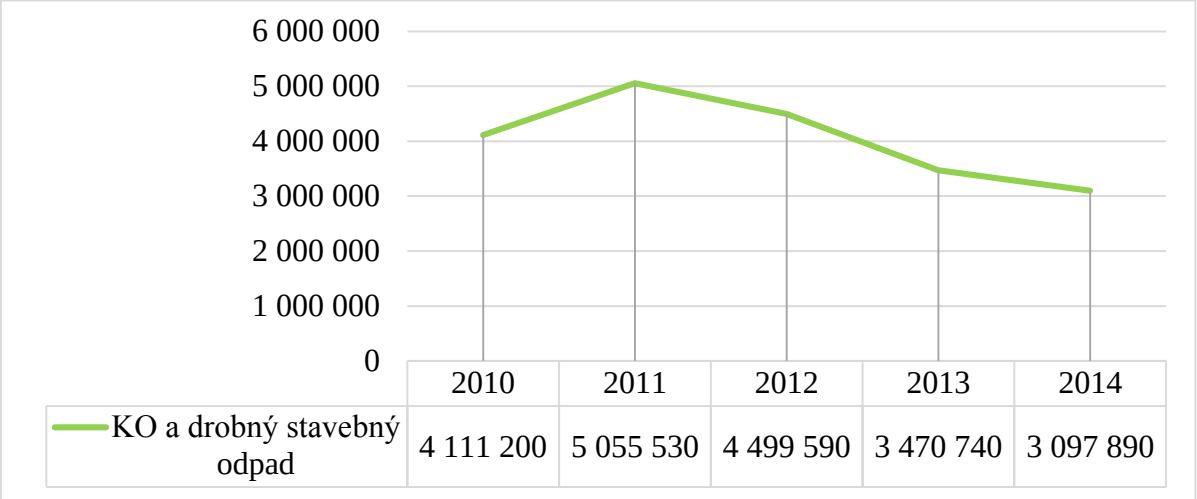

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Vývoj vzniku komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu v meste Šurany má od roku 2011 klesajúcu tendenciu. Kým v roku 2011 vzniklo vyše 5 000 ton komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu, v roku 2014 to bolo vyše 3 000 ton.

Tabuľka č. 6: Vývoj separovaného zberu v meste Šurany v rokoch 2009-2013

Druh separovaného odpadu v kg	**Roky**				
	2009	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
Papier	189 240	246 024	248 000	246 840	246 254
Plasty	73 424	91 637	89 000	83 060	82 579
Elektronický šrot	16 480	31 680	29 450	25 758	25 575
TETRAPAK obaly	139 434	216 450	98 324	95 242	92 640
Sklo	89 680	110 240	110 300	106 040	104 860
Akumulátor	2 745	1 316	1 200	1 080	1 000
Bio-odpad	325 600	360 500	380 400	374 646	370 500
Pneumatiky	11 000	3 000	3 200	3 000	3 000
Kovové obaly	5 730	7 505	9 800	8 930	8 850
Oleje	300	400	440	400	400
Spolu	**853 633**	**1 068 751**	**969 784**	**944 996**	**935 658**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Skládky odpadov

Odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje firma Branter Nové Zámky s.r.o. na skládku odpadov KO Kolta. Skládka je prevádzkovaná ako regionálna skládka, na ktorej sa ukladá komunálny a vyhovujúci priemyselný odpad z regiónu Nové Zámky a okolie. Na území mesta sa nachádza 13 skládok odpadu, z toho 9 v k. ú. Šurany, 2 v k. ú. Nitriansky Hrádok a 2 v k. ú. Kostolný Sek. 12 skládok predstavujú lokálne nelegálne skládky, ktoré boli upravené (prekrytie, terénne úpravy a pod.). Pri ceste I/64 sa nachádza skládka Šurany, ktorá bola k 31. 12. 2011 uzatvorená. Skládka je evidovaná ako pravdepodobná environmentálna záťaž.

V súčasnosti nie je spracovaná dokumentácia na rekultiváciu ani vydané povolenie na jej rekultiváciu. Skládka je monitorovaná. Prehľad skládok v riešenom území sa nachádza v nasledovnej tabuľke (ÚPN Šurany, 2015).

Tabuľka č. 7: Prehľad skládok na území mesta Šurany

P. č.	Reg. č.	Názov skládky	Stav	Poznámka
1.	5104	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Monitorovaná
2.	5099	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	
3.	5098	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na rekultiváciu
4.	5097	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	
5.	5093	Nitriansky Hrádok	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na likvidáciu
6.	5092	Nitriansky Hrádok	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	
7.	5094	Nitriansky Hrádok	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	
8.	5100	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na likvidáciu a rekultiváciu
9.	5095	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na likvidáciu
10.	5101	Kostolný Sek	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	
11.	5102	Kostolný Sek	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na likvidáciu
12.	5112	Kostolný Sek	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na rekultiváciu
13.	5103	Šurany	Upravená (prekrytie, terénne úpravy a pod.)	Návrh na likvidáciu

Zdroj: ÚPN Šurany, 2015

2.3.4 Nerastné suroviny

Evidované ložiská nevyhradeného nerastu (LNN)

- 4392 – Ondrochov – štrkopiesky a piesky – štrky, evidované spoločnosťou FORSGAS, Riči Jozef, Šurany;
- 4098 – Kostolný Sek - štrkopiesky a piesky – štrky evidované ŠGUDŠ Bratislava;
- 4099 – Nitriansky Hrádok - štrkopiesky a piesky – štrky evidované ŠGUDŠ Bratislava;
- 4648 - Šurany - štrkopiesky a piesky, ktoré využíva GREENDWELL, s. r. o., Trnava;

3 Ľudské zdroje

3.1 Demografická situácia mesta Šurany

Tabuľka č. 8: Počet obyvateľov v meste Šurany v období rokov 2005-2014

		OBYVATEĽSTVO			SPOLU
		Predproduktívne 0-14	Produktívne 15 - 62	Poproduktívne 62 +	
		Počet	Počet	Počet	
2014	muži	654	3 492	752	4 898
	ženy	589	3 450	1 134	5 173
	Spolu	**1 243**	**6 942**	**1 886**	**10 071**
2013	muži	678	3 654	543	4 875
	ženy	621	3 690	894	5 205
	Spolu	**1 299**	**7 344**	**1 437**	**10 080**
2012	muži	679	3 714	512	4 905
	ženy	649	3 715	846	5 210
	Spolu	**1 328**	**7 429**	**1 358**	**10 115**
2011	muži	701	3 755	481	4 937
	ženy	664	3 735	819	5 218
	Spolu	**1 635**	**7 490**	**1 300**	**10 155**
2010	muži	750	3 485	770	5 005
	ženy	678	2 999	1 583	5 260
	Spolu	**1 428**	**6 484**	**2 353**	**10 265**
2009	muži	780	3 517	750	5 047
	ženy	725	3 032	1 540	5 297
	Spolu	**1 505**	**6 549**	**2 290**	**10 344**
2008	muži	789	3 555	717	5 061
	ženy	735	3 058	1 515	5 308
	Spolu	**1 524**	**6 613**	**2 232**	**10 369**
2007	muži	842	3 581	685	5 108
	ženy	755	3 096	1 486	5 337
	Spolu	**1 597**	**6 677**	**2171**	**10 445**
2006	muži	855	3 605	660	5 120
	ženy	781	3 119	1 440	5 340
	Spolu	**1 636**	**6 724**	**2 100**	**10 460**
2005	muži	879	3 578	660	5 117
	ženy	826	3 145	1 409	5 380
	Spolu	**1 705**	**6 723**	**2 069**	**10 497**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Ako vyplýva z tabuľky č. 8, najväčšiu časť obyvateľstva v meste Šurany tvoria obyvatelia v produktívnom veku (15-62 rokov). Druhou najväčšou skupinou sú obyvatelia v poproduktívnom veku (62 rokov a viac). Najmenšiu časť tvoria obyvatelia v predproduktívnom veku (0-14 rokov). Tieto údaje potvrdzujú všeobecný trend – starnutia obyvateľstva. Demografický profil mesta má negatívny vývojový trend počtu obyvateľov, pričom prevažujúcu časť obyvateľstva tvorí ekonomicky aktívne obyvateľstvo.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v meste Šurany za obdobie rokov 2005-2014

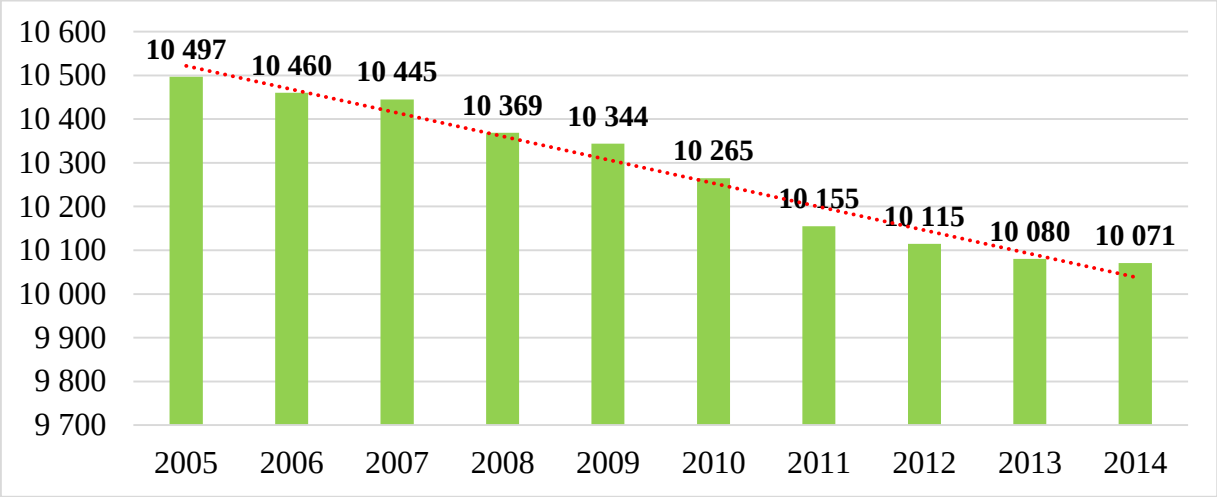

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

Trend vo vývoji počtu obyvateľov v meste Šurany má v poslednej dekáde klesajúci charakter. Pokým v roku 2005 malo mesto Šurany 10 497 obyvateľov, v roku 2014 to bolo už len 10 071 obyvateľov. Na základe údajov o prirodzenom prírastku resp. úbytku obyvateľstva sa nepredpokladá výraznejšia zmena vo vývoji počtu obyvateľstva. Nárast počtu obyvateľov by v budúcnosti mohol nastať predovšetkým vplyvom zvýšeného prisťahovalectva do mesta.

Tabuľka č. 9: Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľov v meste Šurany v období rokov 2005-2014

Rok	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Narodení	103	86	104	82	92	73	96	86	67	91
Zomrelí	105	140	124	104	105	119	103	113	112	113
Prírastok/úbytok	**-2**	**-54**	**-20**	**-22**	**-13**	**-46**	**-7**	**-27**	**-45**	**-22**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Graf č. 3: Vývoj prirodzeného prírastku/úbytku obyvateľov v meste Šurany

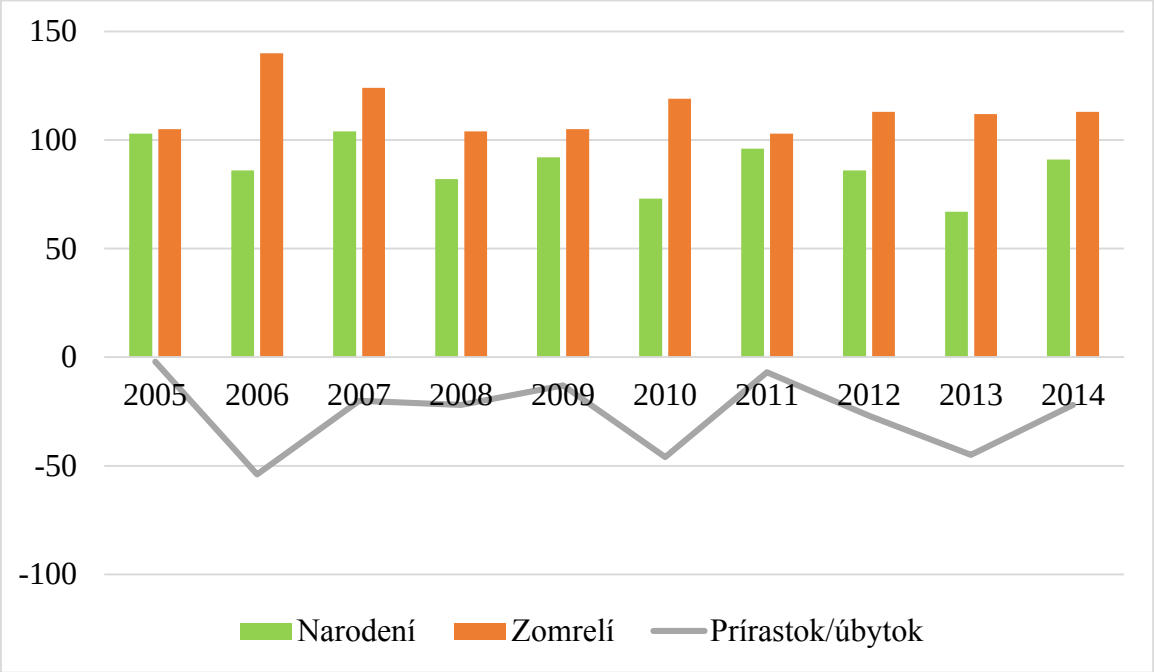

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

V meste Šurany je od roku 2005 každoročne zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva. Najvyšší úbytok obyvateľstva bol v roku 2006, keď dosiahol hodnotu -54 obyvateľov. Priemerná hodnota prirodzeného prírastu/úbytku obyvateľov mesta Šurany je -25,8 obyvateľov. Podobný vývojový trend sa predpokladá aj do budúcnosti.

Tabuľka č. 10: Migrácia obyvateľstva v meste Šurany

Rok	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Prisťahovaní	199	165	139	146	128	133	110	117	129	144
Vysťahovaní	130	148	134	200	140	166	136	130	119	158
Migrácia celkom	**+69**	**+17**	**+5**	**-54**	**-12**	**-33**	**-26**	**-13**	**+10**	**-14**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Graf č. 4: Vývoj migrácie v meste Šurany

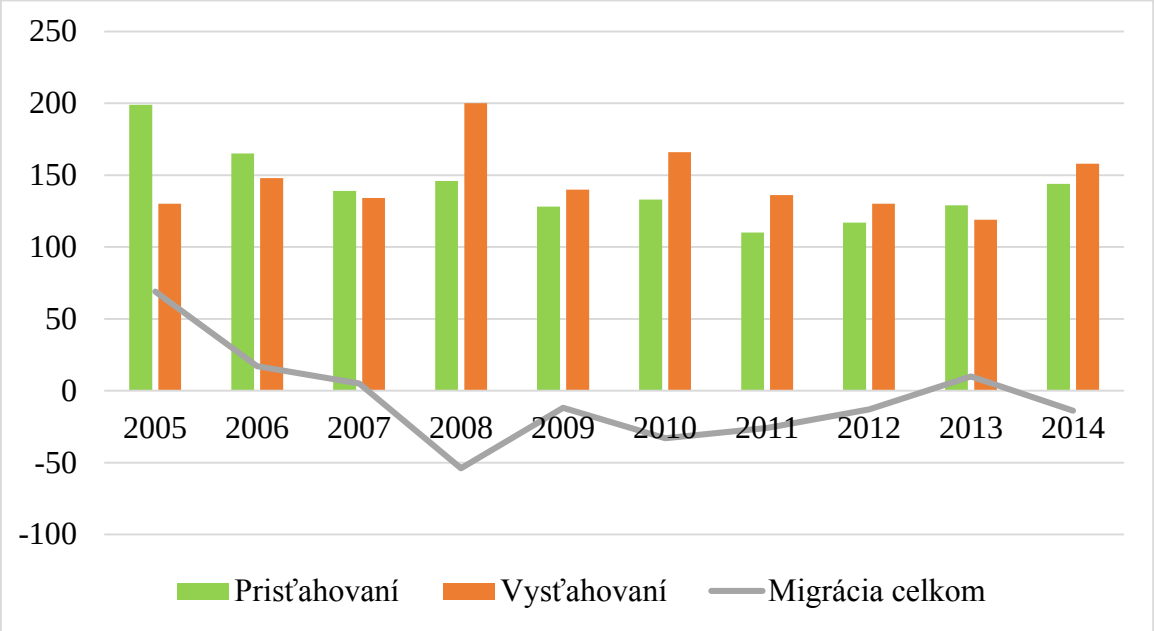

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

Trend zobrazujúci migráciu obyvateľov v meste Šurany má v poslednej dekáde kolísavý trend s prevažne negatívnym charakterom. Môžeme konštatovať, že za posledných sedem rokov sa z mesta odsťahovalo 152, pričom prisťahovaných bolo len 10. Priemerná hodnota migrácie obyvateľov mesta Šurany za posledných 10 rokov je – 51.

Graf č. 5: Veková štruktúra obyvateľov mesta Šurany v období rokov 2005-2014

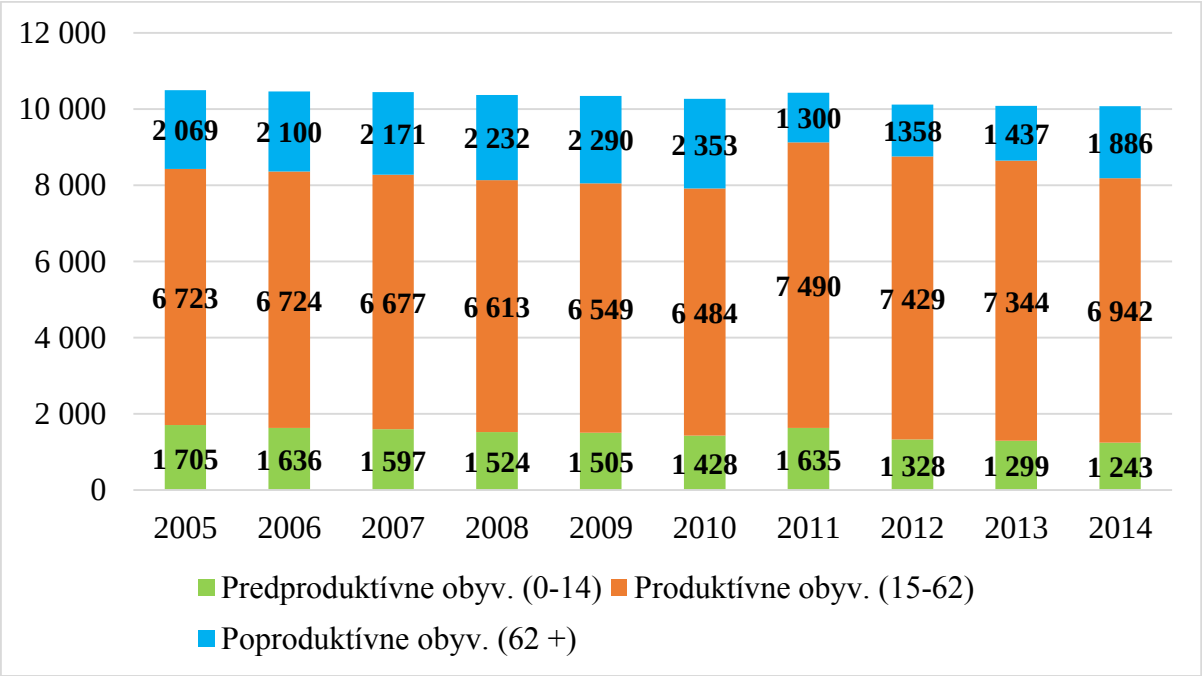

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

Z vekovej štruktúry obyvateľov mesta Šurany je zrejmý trend starnutia obyvateľstva. Pričom dlhodobo najmenšou vekovou skupinou je predproduktívne obyvateľstvo (0-14 rokov).

Taktiež v posledných rokoch zaznamenávame nárast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku (62+). V roku 2014 tvorili títo obyvatelia 18,73 % všetkých obyvateľov mesta. Produktívne obyvateľstvo predstavovalo v roku 2014 68,93 % všetkých obyvateľov mesta Šurany.

3.2 Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva

Tabuľka č. 11: Obyvateľstvo mesta Šurany podľa najvyššieho skončeného stupňa vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	**Spolu**
Základné	1 451
Učňovské (bez maturity)	1 494
Stredné odborné (bez maturity)	879
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	379
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2 346
Úplné stredné všeobecné	471
Vyššie odborné	166
Vysokoškolské bakalárske	*217*
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	*1 036*
Vysokoškolské doktorandské	*44*
Vysokoškolské spolu	1 297
Študijný odbor:	
- prírodné vedy	*39*
- technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	*189*
- technické vedy a náuky II (textilná výroba, sprac. kože, dreva, plastov, v. hudob. nástrojov, archit., staveb. dopr. pošty, telekom., automatiz. špec. odbor)	*93*
- poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	*125*
- zdravotníctvo	*85*
- spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manažment, obchod a služby, SŠ - OA, praktická š.)	*340*
- spoločenské vedy, náuky a služby II (hist., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových. učiteľstvo, SŠ – gym.)	*352*
- vedy a náuky o kultúre a umení	*13*
- vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	*18*
- nezistený	*43*
Bez školského vzdelania	1 386
Nezistené	308
Úhrn	**10 177**

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Na základe vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva mesta Šurany môžeme konštatovať, že najviac obyvateľov má najvyššie skončený stupeň vzdelania – úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou. Bez školského vzdelania je 1 386 obyvateľov mesta Šurany.

V rámci jednotlivých študijných odborov majú najväčšie zastúpenie spoločenské vedy, náuky a služby II a spoločenské vedy, náuky a služby I, spolu má tieto študijné odbory vyštudovaných 692 obyvateľov mesta Šurany

Graf č. 6: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta Šurany

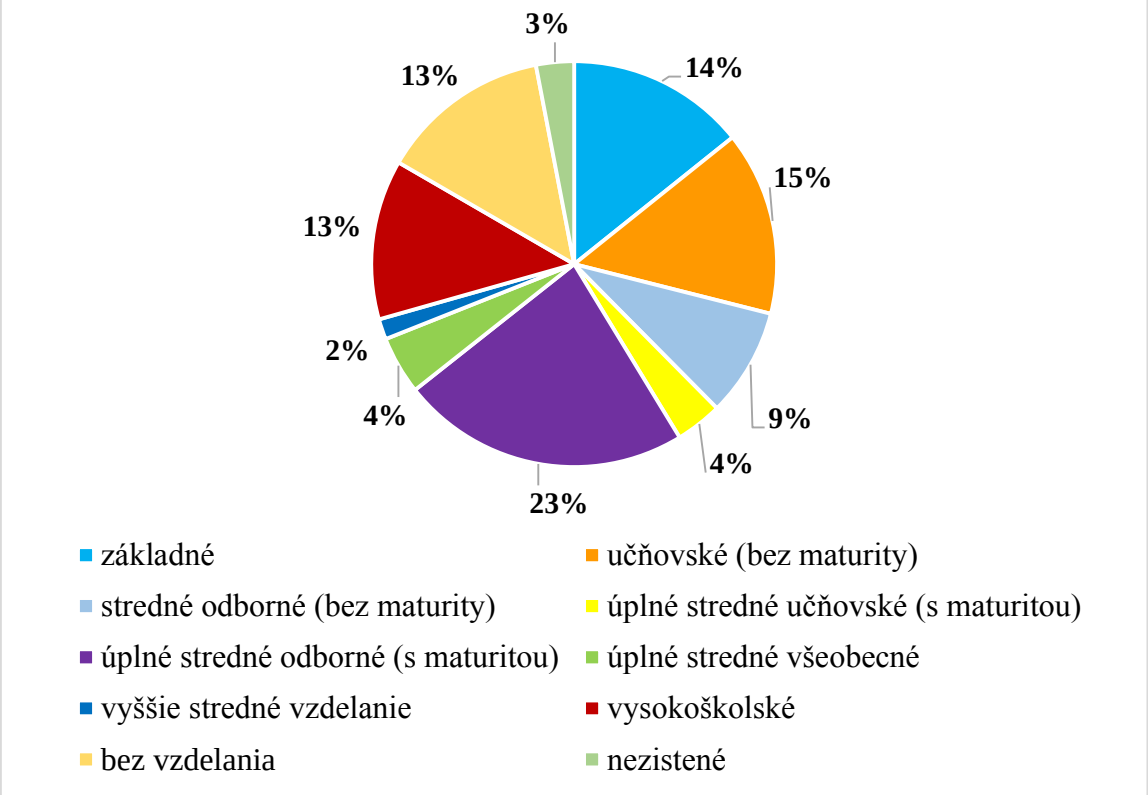

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

3.3 Vierovyznanie a národnostné zloženie

Tabuľka č. 12: Štruktúra obyvateľstva mesta Šurany podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie /cirkev	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	7 261
Gréckokatolícka cirkev	7
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	94
Reformovaná kresťanská cirkev	17
Evanjelická cirkev metodistická	6
Cirkev československá husitská	5
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	12
Ostatné	53
Bez vyznania	1 551
Nezistené	1 123
Spolu	**10 129**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Zo štruktúry obyvateľstva mesta Šurany podľa vierovyznania vyplýva, že najviac obyvateľov mesta sa hlási k Rímskokatolíckej cirkvi – 7 261 obyvateľov, čo predstavuje viac ako 70% obyvateľov. Bez vyznania je 1 551 obyvateľov, čo predstavuje 15,31% obyvateľov.

Tabuľka č. 13: Národnostná štruktúra obyvateľstva mesta Šurany

Trvale bývajúce obyvateľstvo	Z toho národnosť					
	slovenská	maďarská	rómska	česká	ostatné	nezistené
10 177	9 414	63	37	52	52	559

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Národnostná štruktúra mesta Šurany je homogénna. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky je 9 414 obyvateľov mesta Šurany slovenskej národnosti. Z ostatných národností má najväčšie zastúpenie maďarská národnosť, ku ktorej sa prihlásilo 63 obyvateľov.

4 Kultúrne a spoločenské zdroje

4.1 Pamiatky a tradície

Národné kultúrne pamiatky nachádzajúce sa na území mesta Šurany:

Archeologická lokalita Hradisko Zámeček - Evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod č. 347/0. Nachádza sa v mestskej časti Nitriansky Hrádok. Právom je nazývané „Slovenskou Trójou“. Patrí medzi najväčšie archeologické náleziská v strednej Európe. Vzácnym nálezom je plastika sediacej ženy Hrádockej Venuše – Magna Mater.

Synagóga - evidovaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR pod č. 10 801. Šurianska židovská komunita ju postavila v roku 1916. Fasáda od ulice, ako i bočné steny sú bohato zdobené oblúčkovými vlysmi, lizénovými pásmi s bohatou ornamentálnou výzdobou. V popredí - na mieste svätostánku je dnes umiestnený monumentálny pamätník obetiam holokaustu. V priebehu 90. rokov 20. storočia sa uskutočnila rekonštrukcia interiéru synagógy a v máji 2005 sa sprístupnila verejnosti ako dôstojný kultúrny stánok. Usporadúvajú sa tu muzeálne a galerijné výstavy, koncerty, prednášky a prezentácie. Dňa 21. septembra 2007, v čase tradičného šurianskeho jarmoku bola na poschodí synagógy sprístupnená stála expozícia Mestského múzea Šurany (MMŠ).

Sakrálne stavby v meste Šurany:

Farský kostol sv. Štefana Prvomučeníka - Nachádza sa v centre mesta Dal ho postaviť nitriansky biskup Štefan Bosniak začiatkom 17. storočia. V roku 1936 bola chrámová loď z bezpečnostných dôvodov asanovaná. Po asanácii začala výstavba nového kostola. Z pôvodného sa zachovali dve barokové veže. Kostol bol vysvätený v roku 1942. Nachádzajú sa v ňom fresky a maľby akademického maliara Edmunda Massányiho. Kostol má tri oltáre. Nad hlavným je freska umučenia svätého Štefana. Dvojvežový chrám je skvostom kostolnej architektúry na Južnom Slovensku.

Kostol Božieho milosrdenstva - Nachádza sa v časti Kostolný Sek. Postavený bol v rokoch 1998-2000. Je to nový architektonicky zaujímavý kostol.

Kostol Ružencovej Panny Márie - Nachádza sa v časti Kostolný Sek. Postavený bol v roku 1878 zo zvyškov veže Paulínskeho kláštora.

Kaplnka Nepoškvrnenej Panny Márie - Nachádza sa v extraviláne Kostolného Seku v blízkosti rekreačného areálu Tona. Postavená bola v 20-tich rokoch minulého storočia.

Kostol sv. Martina - Nachádza sa v časti Nitriansky Hrádok. Pôvodná stavba pochádza z 18. storočia. V rokoch 1972-1974 bola postavená nová veža. V roku 2000 bola uskutočnená rozsiahla rekonštrukcia a prestavba.

Kaplnka Lurdskej Panny Márie - Nachádza sa v časti Nitriansky Hrádok. V roku 1921 ju dal postaviť Wittek Károly a manž. Mária rod. Czviková z vďačnosti za uzdravenie.

Kostol Božského srdca Ježišovho - Nachádza sa v časti Nový Svet. Obnovený bol v roku 1987 – 89.

Kaplnka Sedembolestnej panny Márie - Nachádza sa v časti Kopec. Zriadená bola v roku 2004.

Kaplnka Nepoškvrnenej panny Márie - Nachádza sa v extraviláne Kostolného Seku, neďaleko rekreačného areálu Tona, postavená v 20-tych rokoch minulého storočia.

Kaplnka Lurdskej panny Márie – Nachádza sa v časti Nitriansky Hrádok, vystavaná v roku 1921 z vďačnosti za uzdravenie Károly Wittekom a manželkou Máriou, rodenou Czvikovou.

Ďalšie kultúrne pamiatky v meste Šurany: kúria, kaštieľ, pomník Milana Rastislava Štefánika, Pamätník padlým v 2. svetovej vojne, súbor sochárskych diel a pamätných tabúľ, socha - Hrádocká Venuša.

V meste Šurany sa narodilo viacero významných osobností. Medzi najvýznamnejších rodákov patria nasledovní:

Žofia Bosniaková – sa narodila v roku 1609 na Šurianskom hrade do šľachtickej rodiny. Jej otcom bol kapitán Tomáš Bosniak. Ako sedemnásťročná sa vydala za Michaela Serényiho, ktorý však krátko na to zomrel. Druhýkrát sa vydala za palatína Františka Veseléniho, s ktorým žili v kaštieli v Tepličke nad Váhom. Bola známa svojou pomocou chudobným a chorým, vďaka čomu bola považovaná za svätú. Zomrela v roku 1644. V roku 1698 sa našlo jej mumifikované neporušené telo na hrade Strečno. Žofia Bosniaková bola dlhšiu dobu v kaplnke v Tepličke nad Váhom, kde bola v roku 2009 jej múmia úmyselne podpálená. V súčasnosti sa jej kópia nachádza na hrade Strečno.

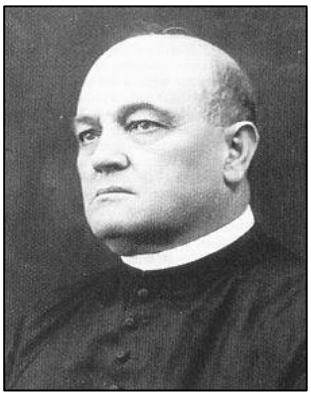

Michal Matunák – sa narodil v roku 1866 v Šuranoch. Po štúdiu na vysokej bohosloveckej škole bol v roku 1891 vysvätený za rímskokatolíckeho kňaza. Popri teológii študoval na univerzite aj cirkevnú hudbu a históriu, ovládal niekoľko jazykov. Bol členom výboru Matice slovenskej a Muzeálnej spoločnosti. Skúmal a zdokumentoval historický vývoj miest, v ktorých pôsobil. Vo svojich dielach zmapoval aj genézu Šurianskeho hradu a rodiny Bosniakovcov. Michal Matunák bol známy historik, turkológ a zberateľ ľudových piesní. Zomrel v roku 1932 v Kremnici.

Jozef Hledík – sa narodil v Šuranoch v roku 1910. Po štúdiu na Mestskej kantorskej škole v Bratislave pôsobil ako učiteľ v Dolných Hámroch. Po jeho návrate do Šurian sa angažoval v Ústredí slovenských ochotníckych divadiel. Bol činiteľom Slovenskej katolíckej mládeže, stál pri zrode Slovenskej ľudovej strany. V marci 1940 začal v Nových Zámkoch vychádzať týždenník Slovenská jednota, ktorú Hledíkovi povolili kolportovať na území celého vtedajšieho Maďarska. V roku 1942 sa stal redaktorom Jednoty. Po vzniku Strany slovenskej národnej jednoty s ústredím v Budapešti sa Jozef Hledík stal jej ústredným tajomníkom. Hledík mal informácie o páchaných krivdách na južnom Slovensku a podával o nich hlásenia budapeštianskej vláde. V rokoch horthyovskej okupácie (1938-1945) sa zaslúžil o zjednotenie Slovákov.

4.2 Spoločenský život

Zoznam kultúrnych, spoločenských, športových a iných spolkov, klubov a združení v meste Šurany:

- Dychovka,
- Chrámové zbory,
- Divadelný súbor,
- Šurianski tamburáši,

- Tamburášski súbor Jozefa Šutku,
- Ženská spevácka skupina Šurianka,
- Šuriansky spevácky zbor Kantáta,
- Futbalový klub – ŠK Šurany,
- Stolný tenis Šurany – TJ SO Lokomotíva Šurany,
- Karate klub TRIUMPH Šurany,
- Bedmintonový klub Šurany,
- Karate klub Goju-Ryu,
- ŠK CALEX,
- TJ Slávia Jazdecký oddiel,
- Atletika – TJ SO Lokomotíva Šurany,
- Šachová klub – TJ SO Lokomotíva Šurany,
- HKM Šurany,
- Klub turistov Šurany,
- Letecký klub Šurany,
- ALL STARS,
- Rybársky zväz,
- Kynologický klub Šurany,
- Denné centrá pre seniorov,
- Slovenský zväz zdravotne postihnutých – Šurany,
- Dobrovoľný hasičský zbor,
- Miestny odbor Matice Slovenskej,
- Miestny spolok Slovenského červeného kríža Šurany,
- Poľovnícky spolok,
- Záhradkári.

Možnosti trávenia voľného času v meste Šurany ponúkajú nasledovné zariadenia:

- Futbalový štadión,
- Futbalové ihriská,
- Dráha pre ľahkú atletiku,
- Tenisové kurty,
- Športová hala,
- Viacúčelové ihriská,
- Jazdecký areál TJ Šurany,
- BIKE hala,
- Skatepark,
- Centrum voľného času v Šuranoch,
- Rekreačný areál TONA,
- Športové letisko s golfovým areálom,
- Štrkáreň v Šuranoch,
- Rybník Mederčina,
- Ihrisko na squash.

V meste Šurany sa v oblasti kultúry a spoločenského života konajú viaceré podujatia. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené kultúrne, spoločenské a športové podujatia, ktoré sa tradične konajú v meste Šurany.

Tabuľka č. 14: Podujatia tradične konané v meste Šurany

Podujatie	Termín konania podujatia
Fašiangový program	**február**
Noc s Andersenom	**marec**
Predvečer 1. mája	**apríl**
Šurianska športová olympiáda žiakov ZŠ	**jún**
Divadelné Šurany	**jún**
Vatra zvrchovanosti	**júl**
Športovo nenáročná olympiáda seniorov	**august**
Šuriansky jarmok	**september**
Šurianska desiatka	**október**
Mikulášske trhy	**december**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Fotografie z podujatí, ktoré sa konali v meste Šurany v roku 2015:

5 Materiálne a finančné zdroje

5.1 Bývanie a bytový fond

Na území mesta Šurany majú dominantné postavenie v rámci bývania rodinné domy. Pričom v meste Šurany je evidovaných 2 436 rodinných domov, z toho trvale obývaných je 2 129. Väčšina rodinných domov je vo vlastníctve fyzických osôb.

Tabuľka č. 15: domový a bytový fond v meste Šurany

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	V nich byty spolu
Domov spolu	2 436	120	3 800
Trvale obývané domy	2 129	120	3 373
Vlastníctvo - bytové družstvo	-	10	200
Vlastníctvo obec	13	120	56
Vlastníctvo FO	1 906	-	1 760
Vlastníctvo PO	10	-	-
Vlastníctvo ostatné	8	-	-
Neobývané	283	-	390

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Tabuľka č. 16: Obdobie výstavby domového a bytového fondu v meste Šurany

Doba výstavby	Počet obývaných domov	% podiel	Počet neobývaných domov	% podiel
Do r. 1945	330	15,50	0	0
1946 -1990	1 488	69,89	5	1,8
1991-2000	81	3,80	0	0
Od r. 2001	81	3,80	2	0,7
Nezistené	149	7,00	276	97,5
Spolu:	2 129	100,00	283	100,00

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Graf č. 7: Veková štruktúra trvalo obývaného bytového fondu v meste Šurany

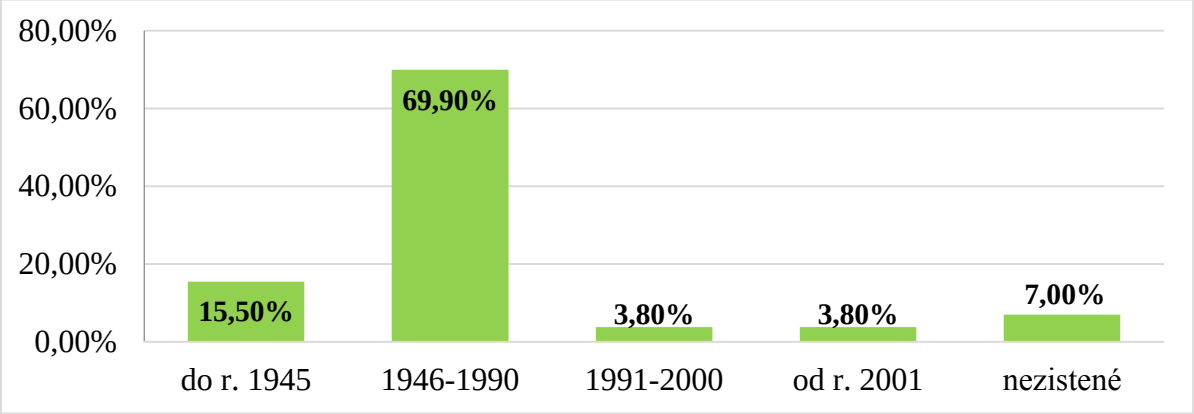

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Z údajov o období výstavby domového a bytového fondu vyplýva, že v meste Šurany má najväčšie zastúpenie (69,89%) domový a bytový fond postavený v rokoch 1946-1990. Najstarší bytový fond je na celkom počte zastúpený podielom 15,50%.

Tabuľka č. 17: Vybavenosť obývaných bytov technickou infraštruktúrou

Vybavenie bytov	Počet
Bytov spolu	**3 800**
S plynom	**2 580**
S vodovodom	**1 773**
S kanalizačnou prípojkou	**1 121**
Septikom alebo domácou ČOV	**980**
Splachovacím záchodom	**2 850**
Kúpeľňou	**2 500**
Internetom	**951**

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Na základe údajov o vybavenosti obývaných bytov technickou infraštruktúrou môžeme konštatovať, že na plyn je napojených 67,89 % obývaných bytov. Vodovod sa nachádza v 2580 obývaných bytoch, čo predstavuje 46,66 % zo všetkých obývaných bytov v meste Šurany. Kúpeľňou je vybavených 65,79 % obývaných bytov a 75% obývaných bytov má splachovací záchod.

5.2 Základná a technická infraštruktúra

5.2.1 Doprava

Mesto Šurany leží na území Nitrianskeho samosprávneho kraja v okrese Nové Zámky. Cez jeho územie prechádzajú z nadregionálneho a z regionálneho hľadiska významné komunikácie, ktorými sú :

- cesta prvej triedy I/64 (Komárno - Nové Zámky – Šurany – Nitra – Topoľčany – Partizánske – Prievidza - Rajecké Teplice - Žilina), ktorá tvorí severojužnú komunikačnú kostru Nitrianskeho kraja,
- cesta prvej triedy I/75 (Sládkovičovo – Galanta – Šaľa – Nové Zámky – Veľký Krtíš – Lučenec),prechádza južným okrajom územia,
- cesta druhej triedy II/580 (križovatka s cestou I/75-križovatka s cestou I/64-Šurany-Podhájska - Kalná nad Hronom - križovatka s cestou I/76), ktorá prechádza cez riešené územie vo východno-západnom smere a spája okresy Nové Zámky a Levice.

Hromadná doprava

Na území mesta Šurany sú prevádzkované dve spoje mestskej hromadnej dopravy, ktorých prevádzkovateľom je SAD Nové Zámky. Linka číslo 1 začína aj končí v mestskej časti Nitriansky Hrádok. Jedná sa o okružnú trasu spájajúcu mestské časti Nitriansky Hrádok, zariadenia občianskej a dopravnej vybavenosti v Šuranoch a Kostolný Sek. Druhá linka premáva medzi cintorínom a autobusovým stanovišťom. Vybrané spoje prechádzajú aj cez

mestské časti Kopec a Nový Svet. Prímestská autobusová doprava je zabezpečená SAD Nové Zámky a cez Šurany prechádzajú a majú zastávku spoje, ktoré spájajú Nové Zámky s okolitými obcami a s krajským metom Nitra.

Železničná doprava

Katastrálne územie mesta Šurany je nadpriemerne pokryté zariadeniami železničnej dopravy. Mesto je križovatkou železničných tratí. Železnica sa v súčasnosti využíva na zabezpečenie nákladnej ako aj osobnej prepravy. Priemyselné areály pozdĺž ulíc Hviezdoslavova a Cintorínska boli napojené na železničnú stanicu vlečkami, ktoré sú z časti funkčné aj v súčasnosti. Tým vzniká potenciál využiť ich na budovanie priemyselného prípadne logistického parku využitím potenciálu železničnej nákladnej dopravy, ktorá je daná hustotou siete na riešenom území ako aj blízkosťou medzinárodných koridorov. Na území mesta Šurany sa nachádzajú dve železničné zastávky: železničná stanica a zastávka Šurany.

Preprava osôb je zabezpečená na tratiach 130 (Bratislava - Štúrovo - Szob; Palárikovo - Šurany), 140 (Nové Zámky – Prievidza), 150 (Nové Zámky - Zvolen os.st.), 151 (Nové Zámky - Zlaté Moravce) a hustota spojov je vyše jeden spoj za hodinu. Elektrifikácia tratí:

- Šurany – Úľany nad Žitavou, jednokoľajová elektrifikovaná,
- Nové Zámky – Šurany, jednokoľajová elektrifikovaná,
- Palárikovo – Šurany, jednokoľajová elektrifikovaná,
- Šurany – Veľké Bielice , jednokoľajová neelektrifikovaná.

Obrázok č. 1: Sieť železníc Slovenskej republiky

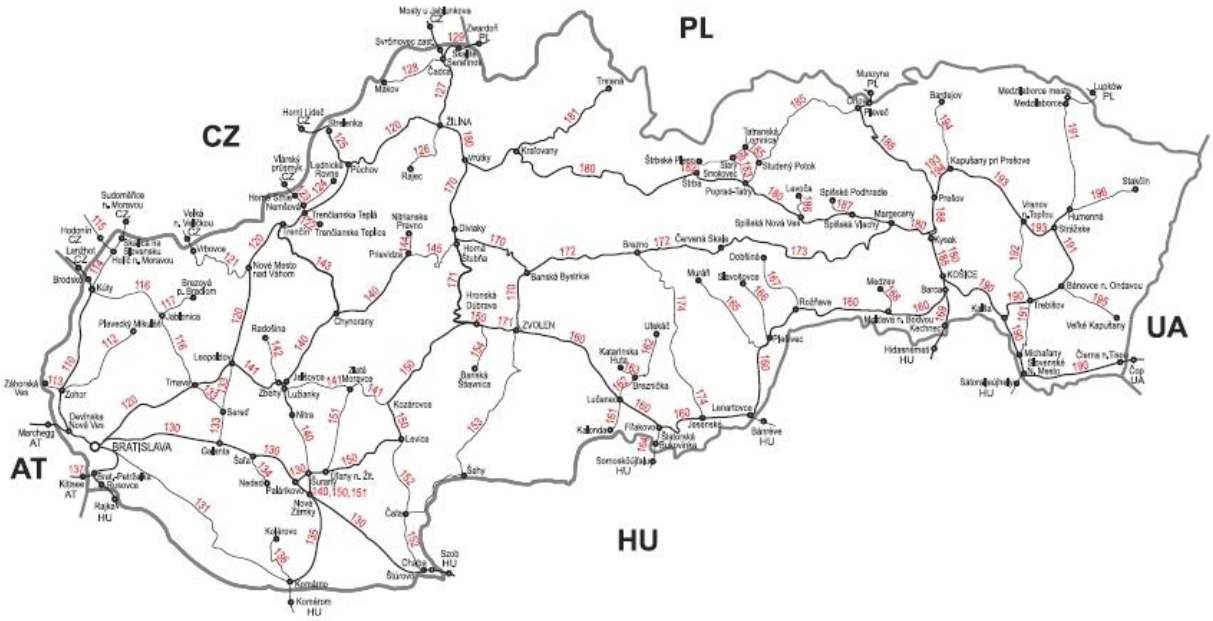

Zdroj: www.zsr.sk

Letecká doprava

Na území mesta Šurany sa nachádza jedno neverejné letisko, ktoré je vo vlastníctve Leteckého klubu Šurany Kopec. Je vybavené hangármi na parkovanie lietadlovej techniky a drobnú údržbu. Letisko je organizované ako neverejné letisko pre všeobecné letectvo, letecký

šport a pilotný výcvik. Vzletová a pristávacia dráha má rozmery 640 m krát 30 m a trávnatú povrchovú úpravu. Na letisku môžu pristávať po predbežnej dohode so správcom letúny, motorizované vetrone, vetrone, ultraľahké lietadlá a balóny.

Cyklistická a pešia doprava

Územie mesta Šurany má rovinatý charakter a preto má dobré danosti na cyklistiku. V meste funguje aj cykloklub. Cyklisti sú vedení v jednom koridore s ostatnou motoristickou dopravou. Takýto stav je na väčšine územia mesta vyhovujúci. Problém predstavujú koridory zberných komunikácii, na ktorých je intenzita dopravy vyššia, avšak tieto koridory majú šírku v priemere okolo 10 metrov. Na území mesta Šurany v súčasnosti nie sú vybudované ani rekreačné cyklistické trasy.

Pešie koridory vedené na území považujeme za stabilizované. Na zastavanom území z väčšej časti sú vybudované chodníky pozdĺž miestnych komunikácii. Tam kde chodníky vybudované nie sú, väčšinou intenzita motoristickej dopravy je nízka lebo sa jedná o obytné územie (ÚPN Šurany, 2015).

5.2.2 Voda a odpady

V meste Šurany je vybudovaný verejný vodovod v celom rozsahu mesta a bol uvedený do trvalej prevádzky postupne v rokoch 1973, 1983, 1991, 1993, 1994, 1997, 2002. Hlavným zdrojom vody pre zásobovanie mesta je vodný zdroj Gabčíkovo, diaľkovod Nové Zámky – Černík DN 800. Na diaľkovod je napojené prívodné potrubie DN 300, ktoré dopravuje pitnú vodu do vodojemu v Šuranoch 700 m^3, ktorý je súčasťou úpravne vody. Vodojem sa nachádza v suteréne ÚV pod filtračnými jednotkami a slúži na akumuláciu jednak upravenej vody z vodných zdrojov a jednak vody privedenej z diaľkovodu Nové Zámky - Levice. Vedľa vodojemu je vybudovaná automatická tlaková stanica, cez ktorú je dopravovaná voda z vodojemu pre mesto Šurany vrátane častí Nitriansky Hrádok, Kostolný Sek a Lipová a ATS pre vodojem Podhájska. Na túto ATS sú priamo napojené obce Úľany nad Žitavou, Dolný Ohaj a Radava.

Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

Mesto Šurany má vybudovanú verejnú kanalizáciu, okrem miestnych častí Kostolný Sek a Nitriansky Hrádok. V miestnych častiach Kostolný Sek a Nitriansky Hrádok nie je vybudovaná kanalizácia, odpadové vody sú zvádzané do domových žúmp. V súčasnosti (od júna 2015) je vo výstavbe kanalizácia v Kostolnom Seku.

Kanalizačný systém mesta Šurany je riešený ako jednotná kanalizácia na odvádzanie dažďových a splaškových vôd z nehnuteľností a z objektov menších prevádzok. Splaškové a dažďové vody sú odvádzané štyrmi hlavnými kanalizačnými zberačmi A, B, C, D gravitačne do čistiarne odpadových vôd, ktorá je vybudovaná medzi Šuranmi a miestnou časťou Nitriansky Hrádok na ľavej strane rieky Stará Nitra. Do ČOV sú privádzané splaškové a dažďové vody z intravilánu mesta Šurany. Vyústenie vyčistených vôd je v riečnom km 2,3 rieky Stará Nitra. Plocha odvodňovaného povodia je 6,5 km^2.

Počet napojených obyvateľov v meste Šurany je 6 343, počet kanalizačných prípojok je 1 121. Percento napojenia na kanalizáciu je v meste Šurany 76 % a vrátane mestských častí

60,5 %. Prevádzkovateľom verejnej kanalizačnej siete v Šuranoch je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nové Zámky.

5.2.3 Komunikačné a informačné siete

Kostru miestnej komunikačnej siete tvoria prieťahy ciest druhej a tretej triedy:

• Cesta druhej triedy II/580,
• Cesta tretej triedy III/06420 v trase Nové Zámky - križovatka s cestou II/580,
• Cesta tretej triedy III/06421 v trase križovatka s cestou 06420 – Šurany,
• Cesta tretej triedy III/58001 v trase križovatka s II/580 - Lipová .

Tieto úseky sú zaradené do kategórie zberných komunikácii. Križovatky na prieťahu cesty II/580 cez mesto sú budované ako úrovňové svetelne neriadené križovatky s vybudovanými samostatnými ľavými odbočovacími pruhmi. Všetky zberné komunikácie situované v zastavanom území mesta sú budované zo šírkového hľadiska veľkoryso, čo umožňuje v budúcnosti v prípade potreby budovanie cyklistických ciest alebo pozdĺžnych parkovacích státí využitím časti dopravného koridoru a tiež budovanie samostatných ľavých odbočovacích pruhov.

5.2.4 Elektrina

Dodávka elektrickej energie je realizovaná zo 110/22 kV rozvodne v Nových Zámkoch cez 22 kV vedenia. Katastrálnym územím je vedená trasa 110 kV č. 8745 Nové Zámky – Levice.

5.2.5 Plyn

Katastrálnym územím mesta Šurany prechádza VTL plynovod DN 300 PN 63 vedený z Mojmíroviec smer Bánov, ďalej na Komárno.

Mesto Šurany je plynofikované (okrem časti Kopec), pričom rozhodujúcim palivom s takmer 100 % dostupnosťou je zemný plyn. Podľa Koncepcie rozvoja mesta Šurany v oblasti tepelnej energetiky (2007, Slovgeoterm), z celkového počtu bytov v meste je na plyn napojených 89,9 %. Z celkového počtu RD je na plyn napojených 91,2 %. Ostatné rodinné domy majú prevažne zdroje tepla na tuhé palivo (drevo). Zdrojovým plynovodom pre zásobovanie obce mesta je existujúci VTL plynovod vedený od Nových Zámkov.

5.3 Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra

5.3.1 Občianska vybavenosť a služby

V súčasnosti je mesto Šurany správnym centrom na miestnej úrovni a tomu zodpovedá lokalizácia občianskej vybavenosti v jeho území. Pre bývajúce obyvateľstvo poskytuje diverzifikovanú štruktúru zariadení lokálneho významu, a to v oblasti výchovy a vzdelávania, základnej zdravotníckej starostlivosti, sociálnych služieb, duševnej a telesnej kultúry, ktorými sú zabezpečované podmienky pre uspokojovanie potrieb v oblasti základnej obsluhy. Zároveň disponuje zariadeniami celomestského, nadmestského, i regionálneho významu, a to hlavne zariadeniami školstva, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti, kultúry, verejnej administratívy a správy, peňažníctva a komerčnej vybavenosti.

Vybavenosť obchodno-obslužného charakteru plní funkciu nielen priamej obsluhy zabezpečovania potrieb týmito zariadeniami obyvateľom bývajúcim v meste, ale obchodno-obslužná vybavenosť mesta sa významnou mierou zapája do obsluhy širšieho (prímestského) saturačného spádu.

Obchodná vybavenosť

Obchodnú vybavenosť v meste Šurany vytvára sieť zariadení obchodných prevádzok. Obchodná vybavenosť je sústredená predovšetkým v mestskej časti Šurany, kým mestské časti Kostolný Sek a Nitriansky Hrádok sú vybavené základnou obsluhou, ktorá sa odvíja od efektívnosti a rentability predaja. V Kostolnom Seku sú dve predajne, v Nitrianskom Hrádku jedna predajňa. Veľkoplošné obchodné priestory reprezentujú v meste predajne obchodných reťazcov supermarket COOP JEDNOTA, TESCO, predajňa LIDL.

Verejné stravovanie

V území sa nachádza široká škála služieb verejného stravovania, v druhovej štruktúre od reštaurácie, hostinca, kaviarne, baru, pizzerie, až po rýchle občerstvenie.

Stravovacie zariadenia sú lokalizované prevažne v k. ú. Šurany. V ostatných mestských častiach sa nachádzajú stravovacie zariadenia nižších cenových skupín, ktoré sú zastúpené v mestskej časti Kostolný Sek lahôdkami, hostincom a v mestskej časti Nitriansky Hrádok hostincom a pohostinstvom.

Verejné ubytovanie

Ubytovacie služby v meste Šurany poskytujú štyri ubytovacie zariadenia, ktoré spolu poskytujú ubytovanie v 29 izbách s kapacitou 75 lôžok. Pričom ubytovacie zariadenia poskytujú aj doplnkové služby.

Tabuľka č. 18: Ubytovacie zariadenia v meste Šurany

Názov zariadenia	Adresa	Kapacita	Počet izieb
Luník	Cintorínska ul. č. 2	25 lôžok	10 izieb
Tyché s.r.o.	SNP č. 71	6 lôžok	10 izieb
Penzión OLIVA	Partizánska č. 23	14 lôžok	3 izby
Penzión Zora	Námestie hrdinov č. 3	30 lôžok	6 izieb

MsÚ Šurany, 2015, vlastné spracovanie

Služby

Mestský úrad Šurany (oddelenie podnikateľskej činnosti) eviduje v súčasnosti viacero prevádzok a kontaktných miest služieb rôznej druhovej štruktúry. Podobne ako maloobchod, verejné stravovanie a ubytovanie aj služby sú koncentrované prevažne do mestskej časti Šurany. V mestskej časti Kostolný Sek sa nachádza zámočníctvo, oprava chladiarenských zariadení a stolárstvo, v mestskej časti Nitriansky Hrádok maloobchodný sklad.

5.3.2 Sociálne služby

Sociálne služby v meste Šurany sú poskytované pre nasledovné skupiny občanov:

a) Seniori:
- Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb (Domov Jesienka)
- Denné centrá (predtým kluby dôchodcov)

b) Občania so zdravotným postihnutím:
- Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP)

c) Občania ohrození exklúziou:
- Spolok sv. Vincenta, Sociálne Centrum – útulok, Kopec 14, Šurany
- Ubytovňa pre marginalizované skupiny obyvateľov v Šuranoch

d) Občania so závislosťami:
- Občianske združenie Nelegál – resocializačné zariadenie pre závislých

e) Deti a mládež:
- Centrum voľného času v Šuranoch – CVČ

Zariadenia sociálnej starostlivosti v meste Šurany zastupuje zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb, útulok a kluby dôchodcov.

Domov Jesienka bol zriadený 01. októbra 2006 za účelom poskytovania komplexných sociálnych služieb starým, zdravotne ťažko postihnutým občanom a občanom, ktorí sú v sociálnej a hmotnej núdzi. Domov Jesienka poskytuje v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. nasledovné sociálne služby:

a) celoročnú pobytovú sociálnu službu v zariadení pre seniorov a domove sociálnych služieb,
b) opatrovateľskú službu v domácnosti občanov,
c) pobytovú sociálnu službu na dobu určitú v mestskom útulku pre bezdomovcov.

Od decembra 2012 poskytuje Domov Jesienka tiež stravovanie – obedy fyzickým osobám, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, majú ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovŕšili dôchodkový vek. V priemere sa táto služba poskytuje denne 114 obyvateľom mesta, z toho 55 obyvateľom formou donášky obedov priamo do domácnosti.

Mestský útulok situovaný v lokalite Kopec poskytuje ubytovanie občanom v krízových situáciách. V tejto istej lokalite prevádzkuje charitatívny útulok aj charita, Spolok sv. Vincenta de Paul.

Občianske združenie Nelegál prevádzkuje resocializačné zariadenie, ktoré má pracoviská v dvoch lokalitách: majer Okomáň a majer Nový svet. V zariadení sa pracuje s drogovo závislými občanmi.

Opatrovateľské služby občanom, ktorí pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebujú pomoc inej osoby pri osobnej hygiene, prácach v domácnosti, v kontakte so spoločenským prostredím (sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí) zabezpečuje mesto prostredníctvom DD-DSS.

Spoločenský kontakt obyvateľom staršej vekovej kategórie poskytujú tri denné centrá pre seniorov, ktoré sú lokalizované v Šuranoch a v mestských častiach Kostolný Sek a Nitriansky Hrádok. Klub dôchodcov v Šuranoch a v Kostolnom Seku má vlastnú budovu, v Nitrianskom Hrádku sú pre tento účel využívané priestory Mestského kultúrneho strediska. V klube dôchodcov v Kostolnom Seku je zriadené stredisko osobnej hygieny, ktoré pre osobnú hygienu využívajú dôchodcovia, ktorí nemajú vlastnú kúpeľňu. Kluby dôchodcov evidujú v súčasnosti cca 300 členov. Centrá vyvíjajú pravidelnú činnosť ako napr. kultúrno-spoločenské stretnutia, zájazdy, prednášky, športové podujatia (Šurianska športovo nenáročná olympiáda seniorov) a pod. Taktiež spolupracujú s mestom pri skrášľovaní verejných priestranstiev, organizovaní kultúrnych podujatí a pod.

5.3.3 Zdravotné služby

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach, ktoré túto starostlivosť poskytujú v súlade so svojim odborným zameraním a materiálno-technickým vybavením. Sústavu zdravotníckych zariadení podľa § 24 zákona o zdravotnej starostlivosti tvoria nasledovné zdravotnícke zariadenia: ambulancie, agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, dialyzačné strediská, polikliniky, samostatné zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, nemocnica NsP III. typu, psychiatrická liečebňa, liečebňa dlhodobo chorých, verejné lekárne ich pobočky, výdajne zdravotníckych pomôcok a zubné techniky.

Základnú, primárnu starostlivosť, poskytujú ambulancie v odbore všeobecné lekárstvo ako praktický lekár pre dospelých, v odbore pediatria (príp. dorastové lekárstvo) ako praktický lekár pre deti a dorast, v odbore gynekológia a pôrodníctvo a v odbore stomatológia. Sekundárnu zdravotnú starostlivosť, ktorá presahuje rámec primárnej zdravotnej starostlivosti, poskytujú odborní lekári – špecialisti a iní vysokoškolsky vzdelaní zdravotnícki pracovníci.

V meste Šurany sú ambulantné zdravotnícke služby zabezpečované predovšetkým v Mestskej poliklinike, ktorá poskytuje primárnu, špecializovanú a rehabilitačnú zdravotnú starostlivosť, dopravnú zdravotnú službu, služby RTG pracoviska a je organizátorom LSPP.

Okrem objektu polikliniky je zdravotnícka starostlivosť zabezpečovaná v neštátnych a súkromných zariadeniach v rozptyle na území mesta, ktoré vytvárajú diverzifikované spektrum zdravotníckych služieb. Doplňujúcim zariadením sú Očné optiky.

Lekárenskú službu zabezpečujú súkromné lekárne:
Lekáreň u Milosrdného srdca;
Lekáreň Zdravie;
Lekáreň Laudanum;
Lekáreň TILIA pharm;

5.3.4 Školstvo a vzdelávanie

V meste Šurany sa nachádzajú dve materské školy – MŠ Mostná a MŠ MDŽ. MŠ Mostná zabezpečuje predškolskú výchovu aj v mestskej časti Nitriansky Hrádok. Obe MŠ sú vybavené počítačmi a interaktívnymi tabuľami.

Základná školská dochádzka je zabezpečovaná v troch plnoorganizovaných základných školách. Zriaďovateľom dvoch základných škôl je mesto a zriaďovateľom cirkevnej základnej školy Žofie Bosniakovej je rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Nitra. Pri základných školách sú zriadené školské kluby, ktoré zabezpečujú starostlivosť o žiakov po skončení vyučovania. Športové zázemie v základných školách zabezpečujú telocvične a ihriská. Pri ZŠ na Bernolákovej ul. bola v rokoch 1989-1991 realizovaná prístavba telocvične – športovej haly, ktorá sa využíva ako hala hlavne pre hádzanú a bedminton. Základné školy v zriaďovacej pôsobnosti mesta sú vybavené počítačmi, dataprojektormi, interaktívnymi tabuľami a iným materiálno technickým vybavením.

Špeciálna ZŠ zaškoľovala v školskom roku 2014/2015 v Šuranoch v piatich triedach 24 stálych žiakov. Je lokalizovaná na Jesenského ulici, kam bola presťahovaná z Topoľovej ulice. Zriaďovateľom Špeciálnej základnej školy je VÚC.

Mesto Šurany je zriaďovateľom základnej umeleckej školy. Žiaci ZUŠ T. Sládkoviča sa vzdelávajú v hudobnom, tanečnom a výtvarnom odbore. ZUŠ Tibora Sládkoviča zabezpečuje umeleckú výchovu a vzdelávanie podľa vzdelávacieho programu odboru vzdelávania prevažne pre žiakov základných škôl zo Šurian a blízkeho okolia. Od školského roku 2009/2010 poskytuje primárne umelecké vzdelanie a nižšie sekundárne umelecké vzdelanie.

Mimoškolským zariadením pre voľný čas detí a mládeže je centrum voľného času, ktoré sa nachádza na ul. Na vŕšku.

Stredné školstvo je zastúpené štyrmi strednými školami dennej formy v druhovej štruktúre gymnázium, obchodná akadémia a dve stredné odborné školy. Gymnázium lokalizované na Bernolákovej ul. č. 37 navštevovalo v školskom roku 2014/2015 - 344 študentov. Obchodná akadémia je situovaná na Námestí hrdinov a v školskom roku 2014/2015 zaškoľovala 182 študentov v 8. triedach. Stredná odborná škola Hviezdoslavova č. 55 zaškoľuje študentov v nasledovných študijných odboroch:

- 4-ročný maturitný odbor: obchod a podnikanie, agropodnikanie (farmárstvo, manažment), podnikanie v poľnohospodárstve a obchodný pracovník;
- 3-ročný učebný odbor: čašník, servírka, kuchár, cukrár, pekár;
- 4-ročný učebný odbor: cukrár a kuchár, cukrár a pekár;
- nadstavbové štúdium – potravinárska výroba, spoločné stravovanie a podnikanie v remeslách a službách.

V školskom roku 2014/2015 strednú odbornú školu navštevovalo 250 študentov. Stredná odborná škola na Nitrianskej ceste č. 61 (predtým stredné odborné učilište strojárske) zabezpečuje vzdelanie študentom s výučným listom i s maturitou. Odbor obrábač kovov je trojročné štúdium, ktoré je ukončené výučným listom. Ďalšie štvorročné, resp. päťročné odbory sú ukončené maturitou i výučným listom, týmito odbormi sú: mechanik - nastavovač, elektronik, mechatronik a mechanik elektrotechnik. V školskom roku 2014/2015 stredná odborná škola zaškoľuje spolu 268 študentov.

Tabuľka č. 19: Prehľad počtu žiakov v MŠ, ZŠ, SŠ a ZUŠ v meste Šurany

Názov školy	**Počet žiakov 2011//2012**	**Počet žiakov 2012/2013**	**Počet žiakov 2013/2014**	**Počet žiakov 2014/2015**
Materská škola Mostná	131	128	134	135
Materská škola MDŽ	146	133	132	132
Základná škola Bernolákova	254	249	243	242
Základná škola SNP	492	478	465	471
Cirkevná základná škola	164	171	184	183
Špeciálna základná škola				24
Stredná odborná škola	278	263	250	250
Obchodná akadémia	248	209	192	182
ZUŠ Tibora Sládkoviča	321	329	314	323
Gymnázium	368	344	306	344
Stredná odborná škola technická				268

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

5.3.5 Kultúra a osveta

Kultúrno-spoločenskú infraštruktúru v meste zabezpečuje Mestské kultúrne stredisko (MsKS), ktorého úlohou je organizovať kultúrno-spoločenský život a prispievať k zvyšovaniu kultúrneho vzdelávania obyvateľov. Organizačnými zložkami MsKS sú:

- Mestská knižnica Michala Matunáka,
- Kino Hviezda a prírodné kino amfiteáter,
- Kultúrne zariadenie Kostolný Sek,
- Kultúrne zariadenie Nitriansky Hrádok,
- Spoločenská hala,
- Mestské múzeum - Synagóga.

Mestská knižnica Michala Matunáka - predmetom činnosti je budovanie knižničných fondov a poskytovanie knižnično – informačných služieb obyvateľom. Knižnica organizuje a zabezpečuje kultúrne, vzdelávacie a spoločenské podujatia. Elokované pracovisko má v mestskej časti Nitriansky Hrádok.

Kino Hviezda a prírodné kino – amfiteáter – Kino Hviezda naposledy premietalo v máji 2012. Od mája 2012 distribučné spoločnosti prestali s nákupom filmových kópií na 35 mm nosičoch, a preto bola prevádzka kina ukončená. Z rovnakého dôvodu nie je v prevádzke ani prírodné kino. Priestor Kina Hviezda sa príležitostne využíva napr. pri výchovných koncertoch a iných spoločenských podujatiach. Prírodné kino je taktiež využívané pri organizovaní rôznych kultúrno-spoločenských podujatí.

Kultúrne zariadenia Kostolný Sek a Nitriansky Hrádok - zabezpečujú kultúrne, spoločenské a záujmové podujatia. V Nitrianskom Hrádku v priestoroch Kultúrneho zariadenia pôsobí aj Denné centrum pre seniorov. V Kostolnom Seku pracuje detský hudobno-literárny krúžok a miestna spevácka skupina, hudobná skupina 2+1, SČK.

Spoločenská hala – slúži na kultúrno-spoločenské podujatia. Medzi najdôležitejšie patria: Divadelné Šurany, Divadelné slávnosti južného Slovenska, vystúpenia divadelných súborov. V roku 2013 bola v Spoločenskej hale zriadená Minigaléria mladých, kde svoje práce prezentujú mladé talenty z oblasti fotografie a výtvarníctva.

Mestské múzeum – Synagóga - je národnou kultúrnou pamiatkou. Ortodoxnú synagógu postavila šurianska židovská komunita v roku 1916 a patrí medzi skvosty synagogálnej architektúry na Slovensku. V priebehu 90. rokov 20. storočia sa realizovala rekonštrukcia interiéru synagógy a v máji 2005 bola sprístupnená verejnosti ako kultúrne zariadenie. V synagóge sa organizujú muzeálne a galerijné výstavy, koncerty, prednášky a prezentácie. V septembri 2007 bola na prvom poschodí sprístupnená stála expozícia Mestského múzea, ktorá približuje dejiny mesta a jeho mestských častí od praveku až po 20. storočie. Dňa 21. septembra 2007, v čase tradičného šurianskeho jarmoku bola na poschodí synagógy sprístupnená stála expozícia Mestského múzea Šurany (MMŠ).

5.3.6 Šport a oddych

Materiálna základňa športovej činnosti v meste Šurany je bohatá a pestrá, v meste je aktívnych veľa športových a telovýchovných organizácií. Mnohé z nich vykonávajú svoju činnosť pod záštitou mesta, ktoré považuje rozvoj športu za významnú zložku v oblasti zabezpečovania voľnočasových aktivít obyvateľov. Športové a telovýchovné zariadenia sú tiež aj vo vlastníctve, resp. v správe škôl a školských zariadení, fyzických a právnických osôb.

Futbalový štadión Šurany sa nachádza na Cintorínskej ul. Jeho súčasťou je futbalové ihrisko, tréningové ihrisko, dráha pre ľahkú atletiku, minigolf, kynologická zložka a reštaurácia. Futbalovými ihriskami disponujú aj mestské časti.

Športová hala vybudovaná v rámci základnej školy Bernolákova zastrešuje hlavne hádzanú a bedminton.

Mesto Šurany je známe aj jazdeckým športom. Jazdecký areál je vybudovaný na Hollého ulici, ktorého súčasťou je parkúrová dostihová dráha, stajne a ďalšie prevádzkové priestory.

Možnosti na rybolov poskytuje rybník Štrkáreň, rybník Mederčina a vodná plocha v areály TONA.

Na území mesta sa nachádza aj športové letisko pre ultraľahké lietadlá. V areáli letiska je vybudované golfové ihrisko.

Ďalšie športové vyžitie poskytujú tenisové kurty a ihrisko pre squash.

V riešenom území sa nachádza rekreačný areál Tona s vodnou plochou 0,18 km^2, ktorý poskytuje predpoklady pre vodné športy, rybolov a relaxačný pobyt na slnku a pri vode.

5.3.7 Administratíva a verejná správa

Verejnú správu a administratívu na území mesta reprezentuje Mestský úrad Šurany. Mestský úrad Šurany je výkonným orgánom Mestského zastupiteľstva Šurany a primátora mesta Šurany. Mestský úrad zabezpečuje odborné, administratívne a organizačné záležitosti súvisiace s plnením úloh mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Mestské zastupiteľstvo Šurany je tvorené 15 poslancami a v súčasnosti má vytvorených 7 komisií.

Mestský úrad Šurany zabezpečuje svoju činnosť prostredníctvom nasledovných oddelení:

- oddelenie pre veci organizačné a správne,
- oddelenie finančné,
- oddelenie podnikateľskej činnosti,
- oddelenie životného prostredia, výstavby, územného plánovania a správy mestského majetku a spoločný obecný úrad,
- oddelenie školstva, kultúry, sociálnych vecí a zdravotníctva.

Tabuľka č. 20: Príslušnosť obyvateľov k úradom ŠŠS

Sídlo matričného úradu	**Šurany**
Sídlo pracoviska daňového úradu	**Šurany**
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	**Šurany**
Sídlo Okresného súdu	**Nové Zámky**
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	**Nové Zámky**
Sídlo pracoviska obvodného úradu	**Nové Zámky**
Sídlo Územnej vojenskej správy	**Nitra**
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	**Šurany**
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	**Nové Zámky**
Sídlo katastrálneho úradu	**Nitra**
Správa katastra	**Nové Zámky**

6 Ekonomické využívanie zdrojov

6.1 Podnikateľská sféra

Mesto Šurany možno charakterizovať ako priemyselno-poľnohospodárske centrum. V súčasnosti v meste z hľadiska zamestnanosti dominuje elektrotechnický priemysel, strojársky priemysel a kovospracujúci priemysel. S menším počtom zamestnancov sú zastúpené textilný a potravinársky priemysel. Počet podnikateľských subjektov v meste Šurany má stúpajúci trend. Pokým v roku 2011 bolo v meste 750 podnikateľských subjektov, v roku 2014 bolo na území mesta 813 podnikateľských subjektov.

Tabuľka č. 21: Počet podnikateľských subjektov v meste Šurany

Rok	Počet podnikateľských subjektov	Fyzické osoby	Právnické osoby
2011	750	582	168
2012	805	566	239
2013	-*	-*	-*
2014	813	521	292

Zdroj: Okresný úrad Nové Zámky

*údaje Okresný úrad – odbor živnostenského podnikania nezaslal

Tabuľka č. 22: Počet samostatne hospodáriacich roľníkov

Rok	Počet SHR
2011	26
2012	25
2013	23
2014	21
2015	27*

* údaje k 01.06.2015

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Tabuľka č. 23: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetví

Sektor	Odvetvie	Spolu		Muži		Ženy	
		absol.	v %	absol.	v %	absol.	v %
I. sektor	***Poľnohospodárstvo***	177	3,55	116	4,28	61	2,69
	Lesné a vodné hospodárstvo	23	0,46	17	0,63	6	0,26
	Ťažba	14	0,28	10	0,37	4	0,18
II. sektor	***Priemysel***	1 271	25,52	694	25,60	577	25,42
	Stavebníctvo	262	5,26	198	7,30	64	2,82
III. sektor	***Veľkoobchod a maloobchod***	586	11,76	276	10,18	310	13,66
	Hotely a reštaurácie	164	3,29	62	2,29	102	4,49
	Doprava a spoje	379	7,61	301	11,10	78	3,44
	Peňažníctvo a poisťovníctvo	112	2,25	46	1,70	66	2,91
	Byt. hosp. služ. a ver. správa	929	18,65	565	20,84	364	16,04
	Školstvo, kultúra, zdrav.	369	12,83	188	6,93	451	19,87
	Ostatné nevýrobné činnosti	99	1,99	55	2,03	44	1,94
	EA bez odania odvetví	326	6,54	183	6,75	143	6,30
Spolu:		**4 981**	**100,00**	**2 711**	**100,00**	**2 270**	**100,00**

Zdroj: ÚPN Šurany, 2015

V roku 2011 tvorilo ekonomicky aktívne obyvateľstvo 48,94 % z celkového počtu obyvateľov mesta Šurany. Z toho 25,52 % obyvateľstva bolo ekonomicky aktívnych v priemyselnej výrobe, 12,83 % obyvateľov bolo zamestnaných v školstve, kultúre a zdravotníctve a 11,76 % obyvateľov bolo ekonomicky aktívnych vo veľkoobchodnej a maloobchodnej sfére. Za prácou odchádza 629 ekonomicky aktívnych ľudí, čo predstavuje 12,63 %. Do Šurian dochádza za prácou 1 399 ľudí, z toho denne dochádza 970 ľudí.

6.2 Trh práce

Tabuľka č. 24: Zoznam najväčších zamestnávateľov v meste Šurany

Najväčší zamestnávatelia v meste Šurany		
Podnikateľský subjekt	***Počet zamestnancov***	***Odvetvie výroby***
Sehwa SK, s.r.o.	**480**	Výrobky z plastov pre LCD monitory a televízne prijímače.
Bang Joo Electronics Slovakia, spol. s.r.o.	**450**	Výroba plastov na audiovizuálnu techniku DVD, počítače, televízne obrazovky.
Lindenmaier Slovakia, s.r.o.	**159**	Strojárska výroba pre automobilový priemysel.
EST COMPANY, spol. s.r.o.	**95**	Šitie odevných vypchávok.
Roffelsen Plastics Slovakia, s.r.o.	**90**	Výroba tovarov z plastu.
PACT Technologies Manufacturing s.r.o.	**80**	Výroba plastov, kovových konštrukcií a reklamných zariadení
KDS, s.r.o	**55**	Strojárska výroba
LOKO TRANS Slovakia, s.r.o.	**50**	Kovovýroba
TS-tube systems, s.r.o.	**50**	Výroba rúrových rozvodových systémov a ich komponentov pre automobilový priemysel
Woodpan, s.r.o	**45**	Výroba lepenkových veľkoplošných panelov z topoľového dreva
Cedro I., s.r.o.	**45**	Výroba a servis drevoobrábacích nástrojov

Zdroj: MsÚ Šurany, 2015

Tabuľka č. 25: Miera nezamestnanosti vyjadrená počtom evidovaných uchádzačov o zamestnanie v meste Šurany

	2005	***2006***	***2007***	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***	***2014***
muži	280	240	171	148	247	212	259	270	183	182
ženy	318	208	139	149	216	208	244	296	224	231
SPOLU	**598**	**448**	**310**	**297**	**463**	**420**	**503**	**566**	**407**	**413**

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky mal počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v meste Šurany do roku 2008 klesajúci vývojový trend. Od roku 2009 bol zaznamenaný výrazný nárast počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie, ktorý sa medziročne zvýšil o 166 uchádzačov. Tento stav bol ovplyvnený predovšetkým svetovou ekonomickou krízou, ktorá sa prejavila aj na tomto ukazovateli. Najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie bol zaznamenaný v roku 2012 (566 uchádzačov).

Graf č. 8: Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v meste Šurany v rokoch 2005-2014

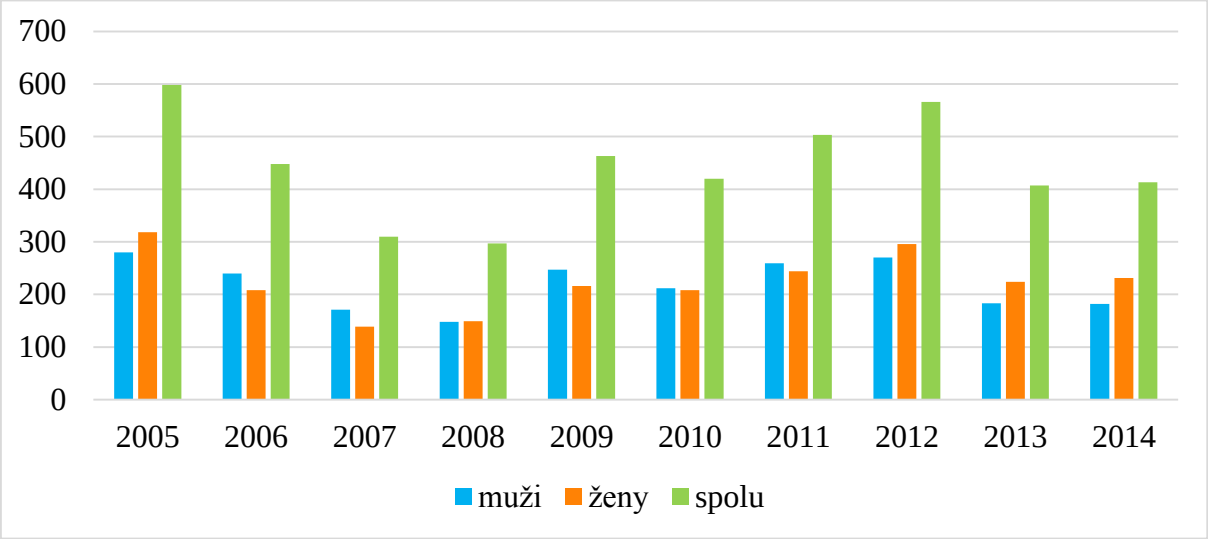

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, vlastné spracovanie

7 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Ľudské zdroje a inštitucionálne prostredie - homogénne mesto – z hľadiska národnostnej štruktúry, - vysoké zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, - organizovanie kultúrnych a športových podujatí, - široké spektrum spolkov, klubov a združení v meste, - veľký počet aktívnych športových a telovýchovných organizácií. **Ekonomické zdroje** - počet podnikateľských subjektov v meste má stúpajúci charakter, - rozšírená priemyselná výroba, - rastúci počet samostatne hospodáriacich roľníkov, - široké spektrum malých a stredných podnikateľov. **Infraštruktúra a služby** - výborná geografická poloha mesta, - ľahká dopravná dostupnosť, - mestom prechádzajú cesty regionálneho a nadregionálneho významu, - kompletná školská infraštruktúra, - existencia špeciálnej základnej školy a základnej umeleckej školy, - vysoká hustota železničnej siete (križovatka železničných tratí), - dobré autobusové prepojenie s okolitými sídlami, - vybavenosť mesta vodovodom, plynom a elektrinou, - sieť zariadení obchodných prevádzok, - široká škála služieb verejného stravovania, - existencia zariadení sociálnej starostlivosti,	**Ľudské zdroje a inštitucionálne prostredie** - nepriaznivý demografický vývoj – starnutie obyvateľstva, - klesajúci počet obyvateľov mesta, - vysoká migrácia smerom von z mesta, - slabý záujem o participáciu obyvateľov na živote v meste, - nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva, - vo vzdelanostnej štruktúre majú najväčšie zastúpenie spoločenskovedné odbory. **Ekonomické zdroje** - nízka podpora podnikateľského prostredia mestom, - nízka konkurencieschopnosť mesta prilákať investorov, - ľudia odchádzajúci za prácou mimo mesta, - existujúce podniky v meste poskytujú nedostatočné množstvo pracovných miest. **Infraštruktúra a služby** - nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií, - nevybudované cyklistické trasy v meste a jeho okolí, - nedobudovaná kanalizácia v mestských častiach, - chýbajúce detské ihriská, - nedostatočné podmienky na rekreačné aktivity, - zlý technický stav mestského rozhlasu, - v meste nie je verejný internet ani káblová televízia, - zlý technický stav mestských budov, - zlý technický stav kina a prírodného kina, - zlý technický stav spoločenskej haly, - zanedbané kultúrne pamiatky, - nedostatok cenovo dostupných bytov.

- priamo v meste zabezpečená primárna a sekundárna zdravotná starostlivosť a tiež lekárenská služba, - lokalizácia kultúrnych pamiatok v meste, - vybudované športové zariadenia, - zabezpečená požiarna ochrana na území mesta, - existencia poštových služieb priamo v meste. **Prírodné zdroje, životné prostredie, využitie krajiny a cestovný ruch** - kvalitná úrodná pôda, - priaznivé pôdne a klimatické podmienky, - zavedený systém separovaného zberu a zberu komunálneho odpadu, - existencia rôznych typov biotopov, - existencia ložísk štrkopieskov a pieskov, - existencia prírodného bohatstva ako sú chránené územia a územia európskeho významu.	**Prírodné zdroje, životné prostredie, využitie krajiny a cestovný ruch** - znečistené okolie vodných tokov, - nedostatok verejnej zelene, - zlá kvalita povrchových vôd v povodí rieky Nitry, - v meste nie je vybudovaná kompostáreň, - skládka odpadu pri ceste I/64 evidovaná ako pravdepodobná environmentálna záťaž, - znečistené ovzdušie, - pozvoľný úbytok poľnohospodárskej pôdy, - čierne skládky odpadu, - nedostatočné využívanie potenciálu cestovného ruchu a agroturistiky, - absencia miestnej koncepcie rozvoja cestovného ruchu.
PRÍLEŽITOSTI	**OHROZENIA**
Ľudské zdroje a inštitucionálne prostredie - spolupráca v rámci mikroregiónu Cedron-Nitrava, - využitie aktívnej činnosti spolkov, klubov a združení a využitie vnútorného ľudského potenciálu, - rekvalifikácia obyvateľstva, - využívanie nástrojov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a poradenstva. **Ekonomické zdroje** - čerpanie dotácií z fondov EÚ ako aj štátnych fondov, - podpora podnikateľov v meste. **Infraštruktúra a služby** - využitie výhodnej geografickej polohy mesta s dobrou dopravnou dostupnosťou,	**Lokálna úroveň** - pokles počtu žiakov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - nárast množstva vyvážaných odpadov, - existencia rizikových faktorov v životnom prostredí (ionizujúce žiarenie, hluk a vibrácie z automobilovej dopravy), - zvýšenie mestského dlhu, - odliv kvalifikovanej pracovnej sily z mesta - nebezpečenstvo povodní, - zvyšujúci sa počet občanov odkázaných na sociálnu pomoc, - chátranie kultúrnych pamiatok. **Regionálna úroveň** - devastácia životného prostredia, - zvýšený odchod obyvateľov z mesta. **Národná úroveň** - zvyšovanie nezamestnanosti,

- predpoklady na vytvorenie cyklotrás v meste a jeho okolí, - dobudovanie kanalizácie v mestských častiach, - využitie prázdnych mestských budov (budova kina Hviezda), - budovanie priestorov pre voľnočasové aktivity, - modernizácia mestského rozhlasu, - vybudovanie káblovej televízia a internetu, - zrekonštruovanie budov vo vlastníctve mesta, - prestavba exteriéru mestského múzea – Synagóga, - rekonštrukcia budov materských škôl. **Prírodné zdroje, životné prostredie, využitie krajiny a cestovný ruch** - využitie obnoviteľných zdrojov energie, - predpoklady pre rozvoj vodných športov, rybolovu a relaxačných pobytov v areály TONA, - výstavba oddychových zón v meste, - revitalizácia verejnej zelene, - výstavba kompostárne, - vybudovanie geotermálneho vrtu, - propagácia mesta a regiónu doma i v zahraničí.	- zvyšovanie percenta obyvateľov v poproduktívnom veku, - nepriaznivá existujúca legislatíva, - nedostatočné využívanie zdrojov z EÚ, - zdĺhavý proces posudzovanie žiadostí o NFP. **Globálna úroveň** - svetová ekonomická kríza.

8 Analýza potenciálu územia mesta Šurany

Hlavné disparity rozvoja mesta Šurany:

- nedostatočné využívanie existujúceho rastového potenciálu mesta,
- nevyužitý prírodný a kultúrno-historický potenciál pre rozvoj cestovného ruchu,
- nedobudovaná dopravná infraštruktúra, slabé napojenie na nadnárodné dopravné ťahy, čo bezprostredne podmieňuje alokáciu firiem v meste a jeho okolí,
- nepriaznivý demografický vývoj a migrácia obyvateľov smerom von z mesta,
- nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre ťažiskové odvetvia priemyslu, väčšina obyvateľov je vyučených v spoločensko-vedných odboroch,
- zlý technický stav verejných budov a zanedbané kultúrne pamiatky na území mesta,
- absencia miestnej koncepcie rozvoja cestovného ruchu a nedostatočné využívanie potenciálu cestovného ruchu a agroturistiky,

- nedostatok miestnej verejnej zelene, priestorov na voľnočasové aktivity a detských ihrísk.

Hlavné faktory rozvoja mesta Šurany:

- výborná geografická poloha mesta s dobrou dopravnou dostupnosťou, ktorá determinuje jeho budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti,
- možnosť čerpania finančných prostriedkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov a iných zdrojov,
- potenciál pre rozvoj vychádzajúci z členstva mesta v Mikroregióne Cedron – Nitrava,
- potenciál pre rozvoj priemyselnej výroby, pritiahnutie nových investorov a s tým súvisiaci nárast počtu voľných pracovných miest,
- zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a lekárenskej služby priamo v meste, pričom sú tieto služby využívané obyvateľmi z priľahlých sídel (cca 40 000 obyv.),
- rozvoj cestovného ruchu v regióne je príležitosťou lepšie a efektívnejšie využiť turistický potenciál,
- predpoklady na výstavbu cyklotrás v meste a jeho okolí, zabezpečujúcich dostupnosť k lokalitám s potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu.

9 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

V mesiaci jún 2015 sa uskutočnil anonymný dotazníkový prieskum medzi obyvateľmi mesta Šurany. Dotazníky boli pre obyvateľov prístupné v tlačenej a elektronickej forme (na internetovej stránke mesta: www.surany.sk). Prostredníctvom internetu vyplnilo dotazník 92 respondentov, dotazníky v tlačenej podobe vyplnilo 100 respondentov.

Graf č. 9: Respondenti podľa pohlavia

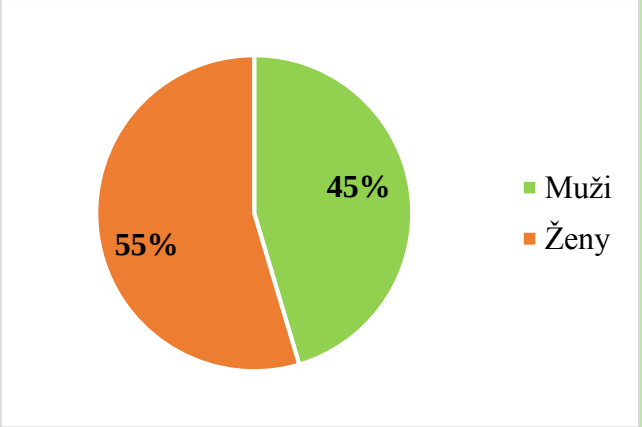

Graf č. 10: Respondenti podľa veku

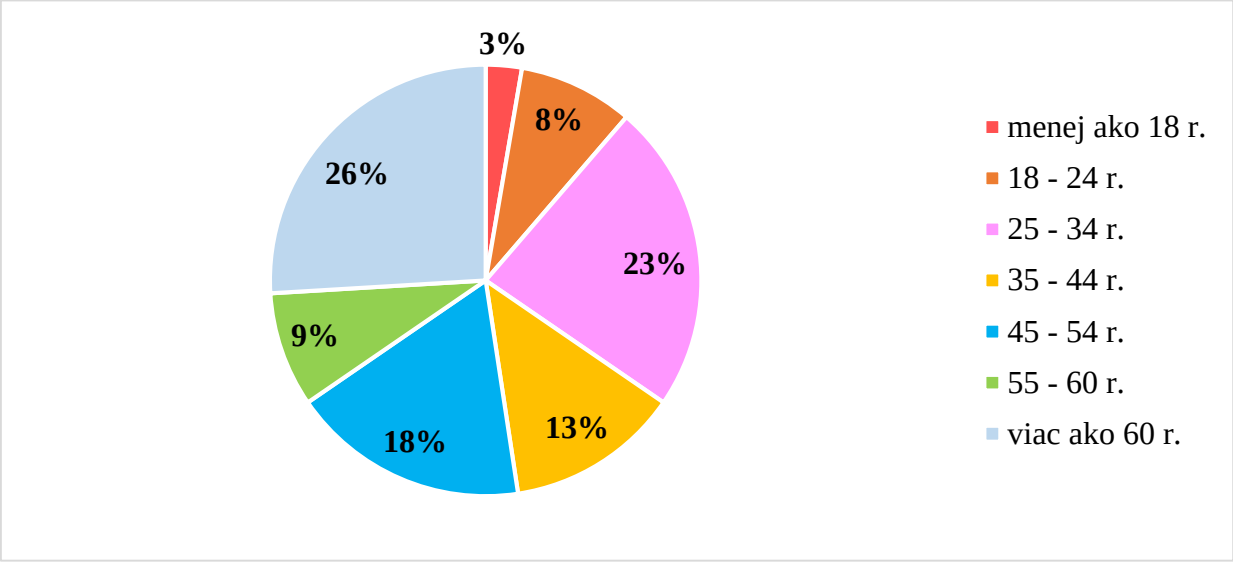

Štruktúra respondentov dotazníkového prieskumu je pomerne vyrovnaná: 55 % respondentov tvorili ženy a 45 % respondentov tvorili muži. Čo sa týka vekovej štruktúry respondentov, najväčšiu časť tvorili respondenti nad 60 rokov, druhou najpočetnejšou skupinou sú 25- 34 ročný respondenti. Najmenšia skupina respondentov je mladšia ako 18 rokov.

Graf č. 11: Otázka 5 - Aké výhody má podľa Vás bývanie v našom meste?

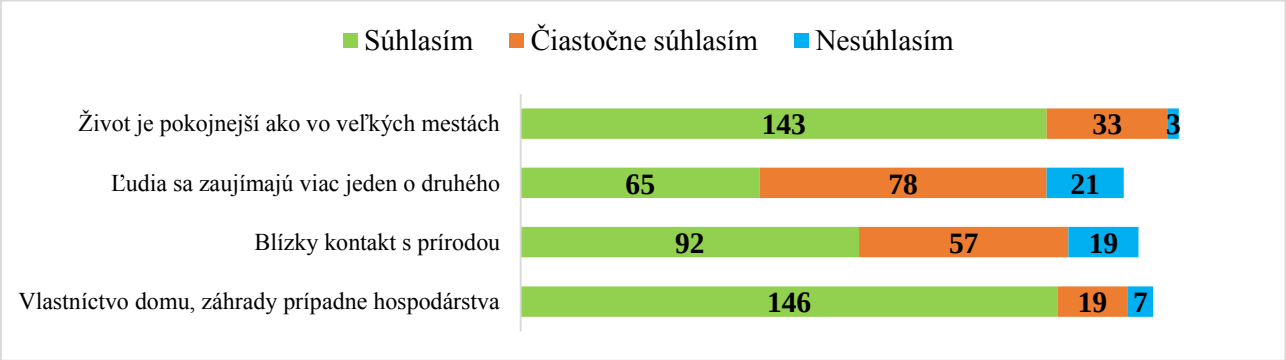

Väčšina respondentov súhlasí, že najväčšími výhodami bývania v meste Šurany sú:

- život je pokojnejší ako vo veľkých mestách (79,9 %),

- blízky kontakt s prírodou (54,8 %),

- vlastníctvo domu, záhrady prípadne hospodárstva (84,9 %).

Graf č. 12: Otázka 6 – Aké nevýhody má podľa Vás bývanie v našom meste?

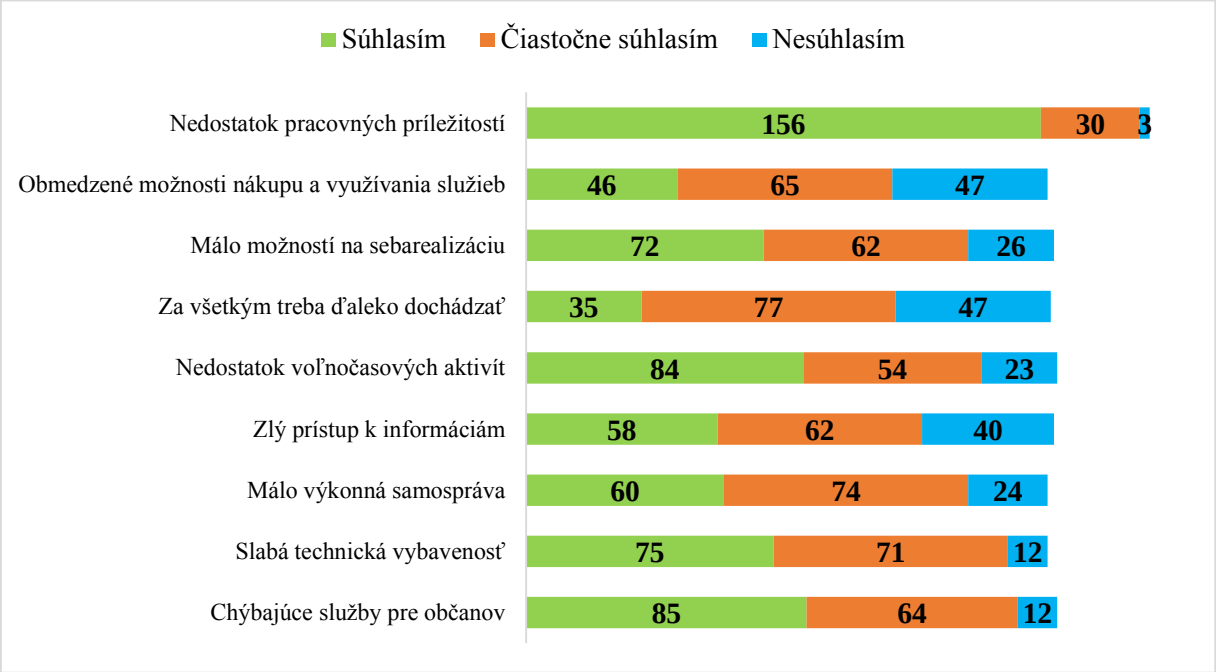

Za najväčšiu nevýhodu bývanie v meste Šurany považuje 82,5 % respondentov nedostatok pracovných príležitostí. Za ďalšie nevýhody respondenti označili: chýbajúce služby pre občanov; nedostatok voľnočasových aktivít; slabú technickú vybavenosť; málo možností na sebarealizáciu.

Pri otázke 7 – *Označte úroveň Vašej spokojnosti s poskytovaním služieb vo našom meste?*, bolo najviac respondentov nespokojných so stavom miestnych komunikácií, stavom športových zariadení, stavom chodníkov a s kvalitou rekreačných aktivít. Z ďalších zariadení občianskej vybavenosti je najviac respondentov nespokojných so službou verejného internetu. Najväčšiu spokojnosť respondenti prejavili pri vybavenosti mesta plynom, elektrinou, verejným vodovodom a verejnou kanalizáciou.

Graf č. 13: Otázka 8 – Ako ste spokojný s pracovnými možnosťami v našom meste

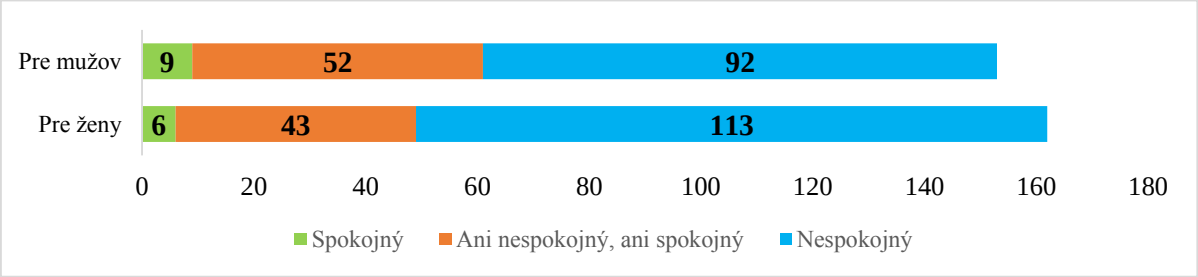

Pri otázke 8 – *Ako ste spokojný s pracovnými možnosťami v našom meste?*, väčšina respondentov vyjadrila nespokojnosť. Konkrétne s pracovnými možnosťami pre mužov je nespokojných 60,1 % respondentov a s pracovnými možnosťami pre ženy je nespokojných 69,8 % respondentov.

Graf č. 14: Otázka 9 – V ktorom odvetví by podľa Vášho názoru bol najpotrebnejší vznik nových pracovných miest v meste?

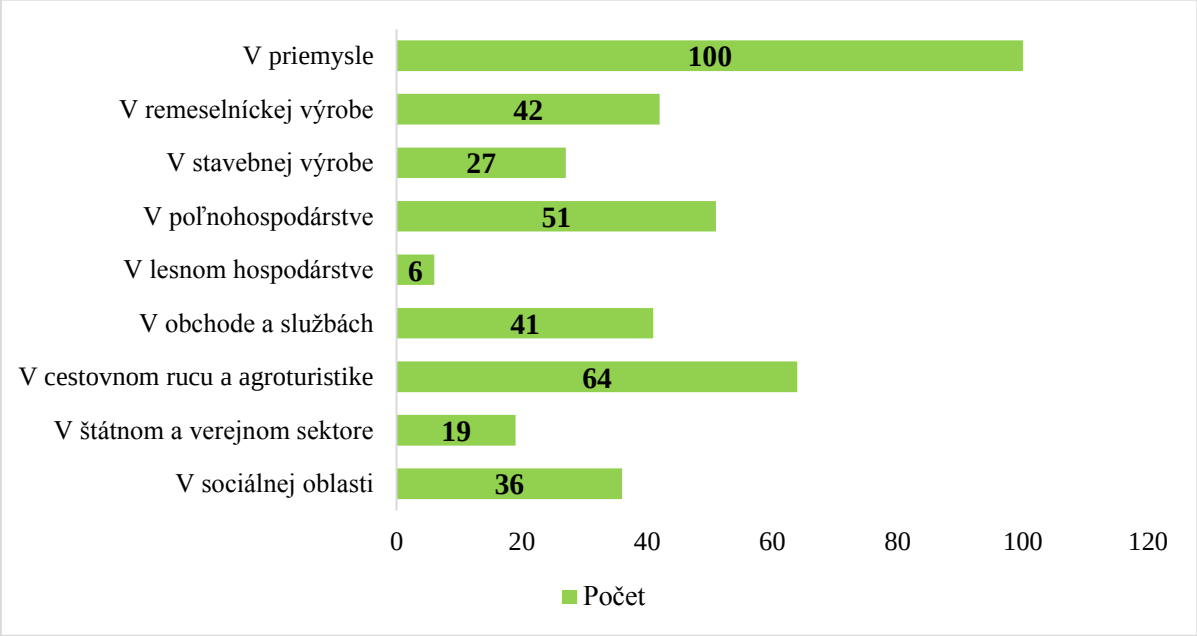

Najviac respondentov (25,9 %) si myslí, že vznik nových pracovných miest je najpotrebnejší v priemysle. Iba 1,6 % respondentov si myslí, že nové pracovné miesta majú vznikať v lesnom hospodárstve.

Graf č. 15: Otázka 10 – Prečo doteraz nevznikli podľa Vás uvedené pracovné miesta?

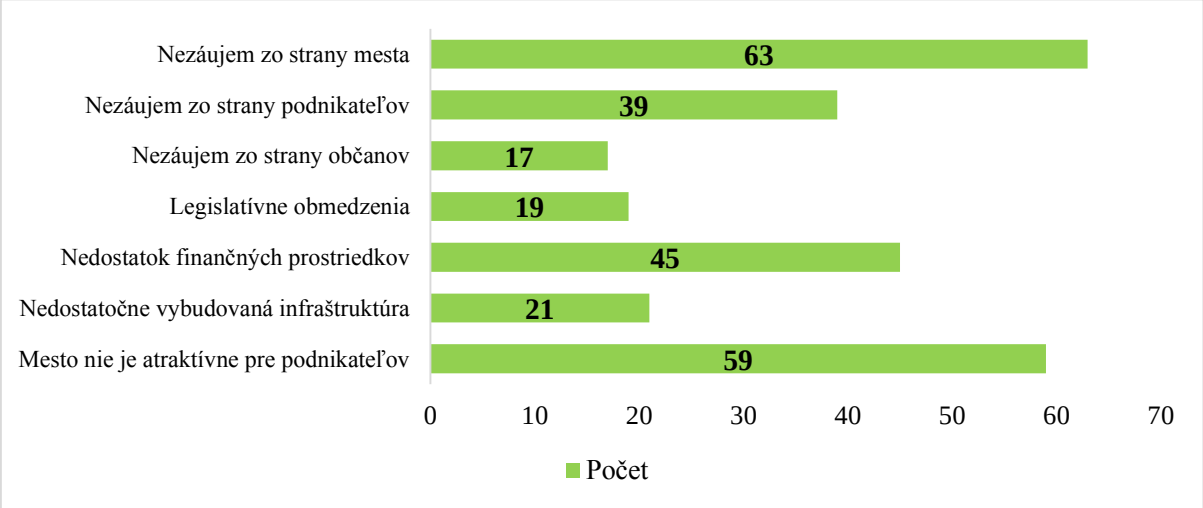

24 % respondentov považuje za hlavný dôvod toho, že nevznikajú nové pracovne miest nezáujem zo strany mesta. 22,4 % respondentov si myslí, že nové pracovné miesta nevznikajú pretože mesto nie je atraktívne pre podnikateľov.

60,2 % respondentov sa vyjadrilo, že sa často zaujímajú o život v meste.

Graf č. 16: Otázka 13 – Odkiaľ získavate informácie o dianí v meste?

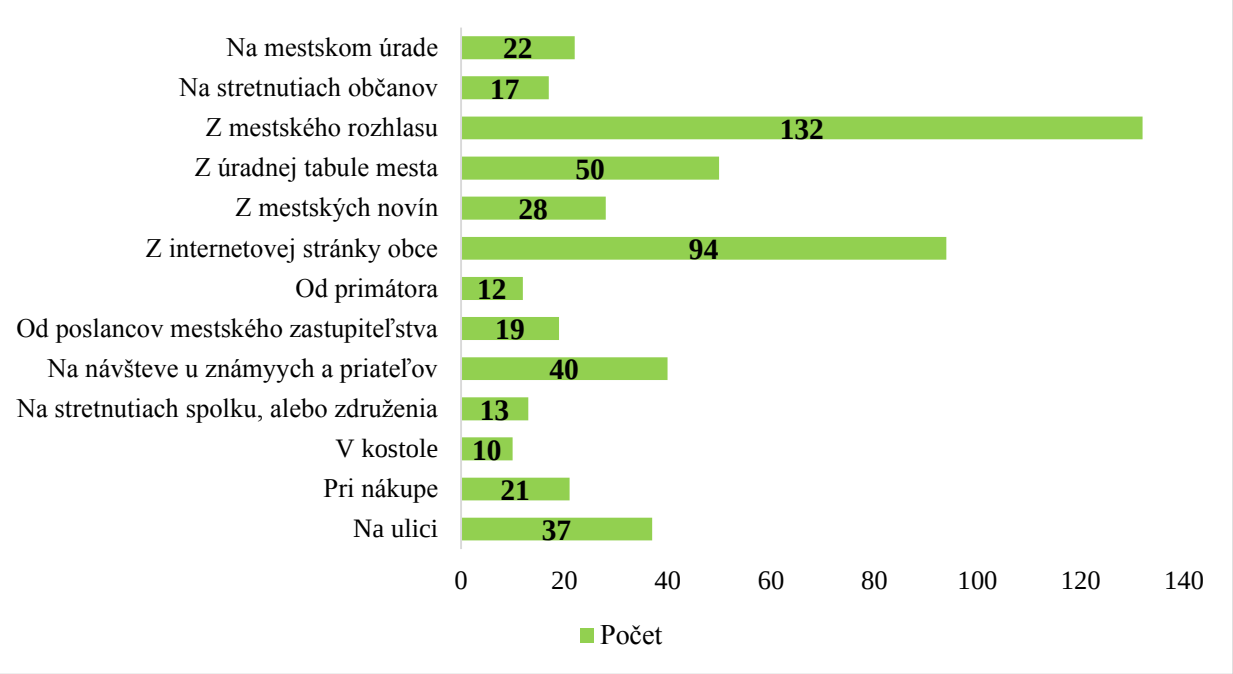

25,5 % respondentov získava informácie o dianí v meste z mestského rozhlasu, 18,2 % respondentov informácie získava z internetovej stránky mesta.

Zároveň 68,8 % respondentov uviedlo, že má úplné informácie o dianí v meste, 24,7 % respondentov na druhej strane tvrdí, že nemá žiadne informácie – nedostávajú sa k nim.

59,5 % respondentov uviedlo pri otázke 16 – *Domnievate sa, že obyvatelia mesta sa snažia zatraktívniť život v meste a skrášliť, resp. spríjemniť prostredie?*: - áno, niektorí sa snažia, ale väčšine je to ľahostajné.

Graf č. 17: Otázka 17 – Ako hodnotíte rozvoj mesta za posledných 10 rokov?

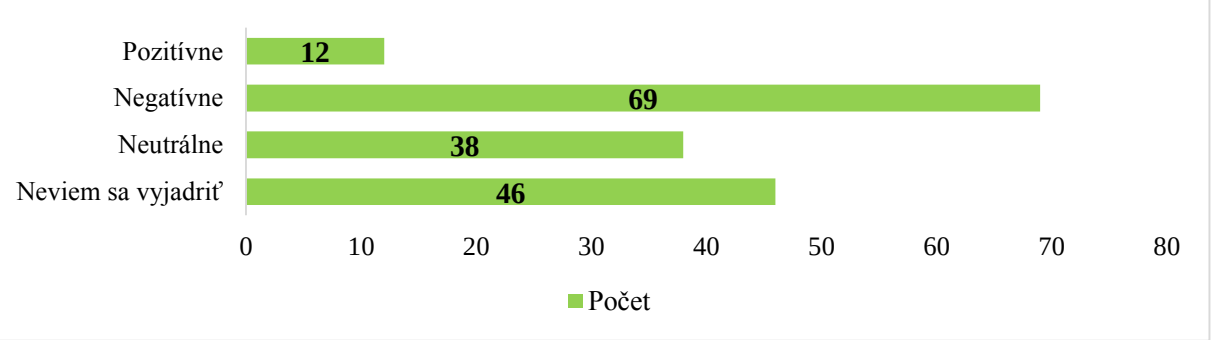

Rozvoj mesta za posledných 10 rokov negatívne hodnotí 41,8 % respondentov. Pozitívne rozvoj mesta hodnotí len 7,3 % respondentov.

Pri otázke 19 – *Ktoré problémy podľa Vášho názoru je potrebné riešiť?*, väčšina respondentov uviedla nasledovné problémy:

- vytvorenie nových pracovných príležitostí (89 %),

- postarať sa o prácu pre mladých (86 %),

- oprava ciest a komunikácií (76,7 %),
- zlepšenie kvality životného prostredia (76 %),
Za problém, ktorý netreba riešiť považuje 41,3 % respondentov – vylepšenie nákupných možností.

Graf č. 18: Otázka 20 – K rozvoju mesta by som mohol prispieť

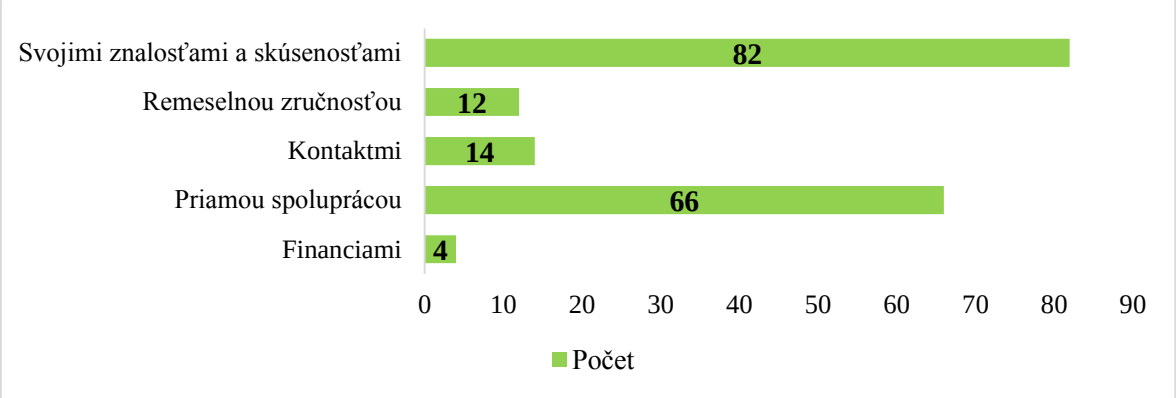

K rozvoju mesta by 46,1 % respondentov prispelo svojimi znalosťami a skúsenosťami a 37,1 % respondentov by prispelo priamou spoluprácou.

Pri otázke 21 – *Podľa Vášho názoru, aké služby chýbajú alebo je ich potrebné rozšíriť?*, najviac respondentov uvádzalo nasledovné:
- sociálne a zdravotné služby,
- služby denného stacionára pre seniorov,
- online služby Mestského úradu,
- služby čistenia a upratovania mesta,
- detské jasle,
- kúpalisko,
- voľnočasové aktivity,
- optický internet.

Pri otázke 22 – *Aké aktivity by podľa Vášho názoru mali byť určite zahrnuté v rozvojom programe mesta?*, najviac respondentov uviedlo:
- vybudovanie cyklotrasy,
- obnova rekreačného areálu TONA,
- modernizácia mestského rozhlasu,
- podpora vzniku nových pracovných miest,
- vytvorenie parku a oddychových zón,
- oprava miestnych komunikácií a chodníkov,
- dobudovanie kanalizácie,
- pritiahnutie investorov,
- starostlivosť o verejnú zeleň,
- pozemky na individuálnu výstavbu rodinných domov.

10 Vízia a ciele rozvoja mesta

10.1 Vízia

Mesto Šurany ako konkurencieschopné sídlo, ktoré využíva svoju geografickú polohu na rozvoj a podporu podnikania, cestovného ruchu a hospodársky rast. Mesto, poskytujúce kvalitné podmienky na život pre všetky vekové kategórie obyvateľov. Mesto, zabezpečujúce vysokú kvalitu životného prostredia a vytvárajúce podmienky pre vznik nových pracovných miest.

10.2 Ciele rozvoja mesta Šurany

Globálny cieľ:

Vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta, pre zvýšenie ekonomickej výkonnosti s prihliadnutím na ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj.

Strategické ciele sú rozdelené do troch oblastí, ktorými sú: hospodárska, sociálna a environmentálna.

Hospodárska oblasť:

Rozvoj hospodárskej základne mesta prostredníctvom skvalitnenia dopravnej infraštruktúry, podpory cestovného ruchu a rekonštrukcie miestnej infraštruktúry.

Sociálna oblasť:

Zvýšenie kvality života obyvateľov mesta prostredníctvom rozvoja vzdelanostnej infraštruktúry, rozvoja sociálnych a zdravotných služieb a podporou kultúry, športu a voľnočasových aktivít.

Environmentálna oblasť:

Zvýšenie kvality životného prostredia rozvojom odpadového hospodárstva, efektívnejšieho odvádzania odpadových vôd a rozvojom zelenej infraštruktúry s dôrazom na adaptáciu na dopady zmeny klímy.

Strategické ciele nadväzujú na hlavné problémy, ktoré boli identifikované v rámci SWOT analýzy a pri stanovení hlavných disparít rozvoja mesta Šurany. Postupné napĺňanie strategických cieľov povedie k odstraňovaniu týchto problémov.

11 Finančný rámec

Vo finančnom rámci sú uvedené predpokladané náklady na jednotlivé aktivity a tiež jednotlivé zdroje financovania týchto aktivít. Financovanie Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany bude viaczdrojové. Štruktúra zdrojov bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie mesta a spoločensko-ekonomických podmienok. Pri realizácií

aktivít sa predpokladá, že väčšina finančných prostriedkov sa bude čerpať zo zdrojov Európskej únie a to predovšetkým z operačných programov – Integrovaný regionálny operačný program a Operačný program Kvalita životného prostredia. Pri realizácií niektorých aktivít sa financie budú čerpať zo zdrojov NSK, MK SR, MŠVVŠ SR, MDVRR SR, ŠFRB, nadácií a ďalších zdrojov.

Opatrenie	Aktivita	Predpokladané celkové náklady (€)	Zdroje financovanie			
			Štátny rozpočet	Rozpočet obce	Rozpočet EÚ	Operačný program
1.1.1	Výstavba cyklotrasy Šurany – Nitriansky Hrádok	300.000	30.000	15.000	255.000	IROP
1.1.2	Vybudovanie kruhovej križovatky ul. SNP, M. R. Štefánika a Hasičská	500.000				NSK
1.1.2	Úprava miestnych komunikácií a chodníkov	500.000	50.000	25.000	425.000	IROP
1.2.1	Výstavba rekreačného areálu TONA	1.000.000				IROP + iné zdroje
1.2.1	Rekonštrukcia a prestavba budovy Kina Hviezda Šurany	1.000.000	100.000	50.000	850.000	IROP
1.3.1	Rekonštrukcia budovy MsÚ	1.000.000	100.000	50.000	850.000	IROP
1.3.2	Modernizácia verejného osvetlenia v meste	296.876,58	29.687,658	14.843,829	252.345,093	OP KaHR
2.1.1 2.1.2	Stavebno-technické úpravy areálu MŠ a rozšírenie kapacít objektov MŠ na ul. Mostná	1.000.000	100.000	50.000	850.000	IROP
2.1.1 2.1.2	Stavebno-technické úpravy areálu MŠ a rozšírenie kapacít objektov MŠ na ul. MDŽ	1.000.000	100.000	50.000	850.000	IROP
2.2.1	Výstavba nájomných bytov na Družstevnej ul.	1.500.000				ŠFRB, MDVRR SR
2.2.2	Rekonštrukcia budovy Mestskej polikliniky	2.000.000	200.000	100.000	1.700.000	IROP
2.2.3	Vytvorenie denného stacionára pre seniorov na ul. Hradná	800.000	80.000	40.000	680.000	IROP

2.3.1	Rekonštrukcia exteriéru židovskej synagógy	400.000				MK SR
2.3.2	Výstavba vonkajšieho fitparku	N/A				MŠVVŠ SR, nadácie
3.1.1	Rekultivácia a rozšírenie skládky TKO	2.000.000	200.000	100.000	1.700.000	OP KŽP
3.1.2	Vybudovanie kanalizácie v mestskej časti Nitriansky Hrádok	5.000.000	500.000	250.000	4.250.000	OP KŽP
3.1.3	Využitie alternatívnych zdrojov energie (slnečné kolektory – ohrev TÚV) mestských budov a budov mestskej infraštruktúry	200.000	20.000	10.000	170.000	OP KŽP
3.1.3	Vybudovanie geotermálneho vrtu	1.000.000	100.000	50.000	850.000	OP KŽP
3.2.1	Revitalizácia Námestia hrdinov a ul. M. R. Štefánika a Hasičská	1.500.000	150.000	75.000	1.275.000	IROP
3.2.1	Regenerácia vnútroblokov sídliska na ul. MDŽ	N/A				OP KŽP
3.2.2	Výstavba pietneho spomienkového parku	40.000				

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít je stanovené odhadom, konečné rozpočty projektov budú súčasťou konkrétnej projektovej dokumentácie.

12 Priority a opatrenia programu

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany obsahuje 8 priorít:
- 1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry,
- 1.2 Podpora cestovného ruchu,
- 1.3 Rozvoj miestnej infraštruktúry,
- 2.1 Rozvoj vzdelanostnej infraštruktúry,
- 2.2 Rozvoj sociálnej a zdravotnej infraštruktúry,
- 2.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry, športu a voľnočasových aktivít,
- 3.1 Rozvoj technickej infraštruktúry,
- 3.2 Rozvoj zelenej infraštruktúry a ochrana životného prostredia.

Uvedené priority sú rozdelené do niekoľkých opatrení:
<u>Priorita 1.1</u>
1.1.1 Rozvoj cyklistickej dopravy v meste;
1.1.2 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov;

Priorita 1.2
1.2.1 Rekonštrukcia objektov využívaných v oblasti cestovného ruchu;
1.2.2 Spolupráca v rámci Mikroregiónu Cedron – Nitrava;
Priorita 1.3
1.3.1 Rekonštrukcia mestských budov;
1.3.2 Rekonštrukcia mestskej infraštruktúry;
Priorita 2.1
2.1.1 Zvýšenie kapacít materských škôl;
2.1.2 Stavebno-technické úpravy areálu materských škôl;
Priorita 2.2
2.2.1 Rozvoj bývania;
2.2.2 Rekonštrukcia objektov zdravotnej starostlivosti;
Priorita 2.3
2.3.1 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok;
2.3.2 Podpora športu a voľnočasových aktivít;
Priorita 3.1
3.1.1 Rozvoj odpadového hospodárstva;
3.1.2 Efektívne odvádzanie odpadových vôd;
3.1.3 Využívanie alternatívnych zdrojov energie;
Priorita 3.2
3.2.1 Revitalizácia a údržba zelene;
3.2.2 Tvorba zelenej infraštruktúry v meste;

Dosiahnutie cieľov Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany bude zabezpečené prostredníctvom realizácie opatrení a aktivít popísaných v ďalších častiach tohto dokumentu.

13 Zabezpečenie implementácie programu

Podľa § 12 písm. a/ zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. obec analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj. Mesto Šurany je prostredníctvom svojich orgánov zodpovedné za implementáciu Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany. Mestský úrad realizuje organizačné a administratívne zabezpečenie mestského zastupiteľstva a primátora mesta, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. V súčinnosti s poslancami Mestského zastupiteľstva Šurany a komisiami Mestského zastupiteľstva Šurany iniciuje realizáciu aktivít Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany. Mestský úrad analyzuje aktuálne potreby mesta a jeho obyvateľov, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, príslušnú legislatívu a v rámci partnerstva spolupracuje s externým prostredím. Taktiež zabezpečuje podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh ich realizácie, kontroluje práce pri realizácii projektov, hodnotí ukončené projekty, sleduje pravidlá čerpania fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacimi orgánmi.

14 Základný implementačný rámec programu

Strategický rámec rozvoja mesta Šurany na roky 2015-2020

VÍZIA	Mesto Šurany ako konkurencieschopné sídlo, ktoré využíva svoju geografickú polohu na rozvoj a podporu podnikania, cestovného ruchu a hospodársky rast. Mesto poskytujúce kvalitné podmienky na život pre všetky vekové kategórie obyvateľov. Mesto zabezpečujúce vysokú kvalitu životného prostredia a vytvárajúce podmienky pre vznik nových pracovných miest.																
Globálny cieľ	Vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov mesta, pre zvýšenie ekonomickej výkonnosti s prihliadnutím na ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj.																
Strategic-ké ciele	**Hospodárska oblasť:** 1. Rozvoj hospodárskej základne mesta prostredníctvom skvalitnenia dopravnej infraštruktúry, podpory cestovného ruchu a rekonštrukciou miestnej infraštruktúry.						**Sociálna oblasť:** 2. Zvýšenie kvality života obyvateľov mesta prostredníctvom rozvoja vzdelanostnej infraštruktúry, rozvoja sociálnych a zdravotných služieb a podporou kultúry, športu a voľnočasových aktivít.							**Environmentálna oblasť:** 3. Zvýšenie kvality životného prostredia rozvojom odpadového hospodárstva, efektívnejšieho odvádzania odpadových vôd a rozvojom zelenej infraštruktúry s dôrazom na adaptáciu na dopady zmeny klímy.				
Priority	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry		1.2 Podpora cestovného ruchu		1.3 Rozvoj miestnej infraštruktúry		2.1 Rozvoj vzdelanostnej infraštruktúry		2.2 Rozvoj sociálnej a zdravotnej infraštruktúry			2.3 Rozvoj kultúrnej infraštruktúry, športu a voľnočasových aktivít		3.1 Rozvoj technickej infraštruktúry			3.2 Rozvoj zelenej infraštruktúry a ochrana životného prostredia	
Opatrenia	1.1.1 Rozvoj cyklistickej dopravy v meste	1.1.2 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	1.2.1 Rekonštrukcia objektov využívaných v oblasti CR	1.2.2 Spolupráca v rámci Mikroregiónu Cedron-Nitrava	1.3.1 Rekonštrukcia mestských budov	1.3.2 Rekonštrukcia mestskej infraštruktúry (verejné osvetlenie, ...)	2.1.1 Zvýšenie kapacít materských škôl	2.1.2 Stavebno-technické úpravy areálu materských škôl	2.2.1 Rozvoj bývania	2.2.2 Rekonštrukcia objektov zdravotnej starostlivosť	2.2.3 Starostlivosť o seniorov	2.3.1 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	2.3.2 Podpora športu a voľnočasových aktivít	3.1.1 Rozvoj odpadového hospodárstva	3.1.2 Efektívne odvádzanie odpadových vôd	3.1.3 Využívanie alternatívnych zdrojov energie	3.2.1 Revitalizácia a údržba zelene	3.2.2 Tvorba zelenej infraštruktúry v meste

15 Monitoring

Monitorovanie plnenia Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany bude stálym procesom, pri ktorom sa bude sledovať napĺňanie, resp. zmeny navrhnutých ukazovateľov aktivít. Napĺňanie týchto ukazovateľov poukazuje na dosiahnutý vývoj v rámci globálnych cieľov Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany. Cieľom monitoringu je získanie údajov o skutočnom plnení opatrení a konkrétnych

aktivít. V nasledujúcich tabuľkách sú ukazovatele jednotlivých aktivít rozdelené podľa toho, do ktorej oblasti boli zaradené. Týmito oblasťami sú:

- hospodárska oblasť,
- sociálna oblasť a
- environmentálna oblasť.

Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. obec pravidelne monitoruje program rozvoja obce a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis (zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).

Hospodárska oblasť		
Opatrenie	**Aktivita**	**Ukazovateľ/ jednotka**
1.1.1	Výstavba cyklotrasy Šurany – Nitriansky Hrádok	dĺžka nových úsekov cyklistických komunikácií/ km
1.1.2	Vybudovanie kruhovej križovatky ul. SNP, M. R. Štefánika a Hasičská	realizácia/ počet
1.1.2	Úprava miestnych komunikácií a chodníkov	dĺžka komunikácií a chodníkov/ km
1.2.1	Výstavba rekreačného areálu TONA	počet vybudovaných rekreačných areálov/ počet
1.2.1	Rekonštrukcia a prestavba budovy Kina Hviezda Šurany	počet zhodnotených objektov/ počet
1.3.1	Rekonštrukcia budovy MsÚ	počet zhodnotených objektov/ počet
1.3.2	Modernizácia verejného osvetlenia v meste	počet vymenených svietidiel/ počet

Sociálna oblasť		
Opatrenie	**Popis**	**Ukazovateľ/ počet**
2.1.1 2.1.2	Stavebno-technické úpravy areálu MŠ a rozšírenie kapacít objektov MŠ na ul. Mostná	počet zhodnotených budov/ počet
2.1.1 2.1.2	Stavebno-technické úpravy areálu MŠ a rozšírenie kapacít objektov MŠ na ul. MDŽ	počet zhodnotených budov/ počet
2.2.1	Výstavba nájomných bytov na Družstevnej ul.	realizácia/ počet bytov
2.2.2	Rekonštrukcia budovy Mestskej polikliniky	počet zhodnotených objektov/ počet
2.2.3	Vytvorenie denného stacionára pre seniorov na ul. Hradná	počet zhodnotených objektov/ počet
2.3.1	Rekonštrukcia exteriéru židovskej synagógy	počet zhodnotených objektov/ počet

2.3.2	Výstavba vonkajšieho fitparku	počet vybudovaných fitparkov/ počet

Environmentálna oblasť		
Opatrenie	**Popis**	**Ukazovateľ/ počet**
3.1.1	Rekultivácia a rozšírenie skládky TKO	počet rekultivovaných skládok/ počet
3.1.2	Vybudovanie kanalizácie v mestskej časti Nitriansky Hrádok	realizácia/ počet km
3.1.3	Využitie alternatívnych zdrojov energie (slnečné kolektory – ohrev TÚV) mestských budov a budov mestskej infraštruktúry	úspora energie za rok/ kWh
3.1.3	Vybudovanie geotermálneho vrtu	N/A
3.2.1	Revitalizácia Námestia hrdinov a ul. M. R. Štefánika a Hasičská	realizácia/ m^2
3.2.1	Regenerácia vnútroblokov sídliska na ul. MDŽ	realizácia/ m^2
3.2.2	Výstavba pietneho spomienkového parku	počet vybudovaných parkov/ počet

16 Časový harmonogram

Priorita/rok	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry						
1.2 Podpora cestovného ruchu						
1.3 Rozvoj miestnej infraštruktúry						
2.1 Rozvoj vzdelanostnej infraštruktúry						
2.2 Rozvoj soc. a zdravotnej infraštruktúry						
2.3 Rozvoj kultúrnej infraštruk., športu a voľnočasových aktivít						
3.1 Rozvoj technickej infraštruktúry						
3.2 Rozvoj zelenej infraštruk. a ochrana ŽP						

Časový harmonogram zobrazuje predpokladaný termín realizácie jednotlivých priorít Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany. Nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie, termínu vyhlasovanie výziev na podávanie projektov a rozpočtu mesta Šurany.

Záver

Program rozvoja obce, resp. mesta je jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja:

a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj.
b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis.
c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území, ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce.
d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce.
e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev.
f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy.
g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných pre rozvoj obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany je v súlade so strategickými dokumentami na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Jeho analytická časť je zameraná na analýzu oblastí, ktorými sú:
- *prírodné zdroje* (prírodné charakteristiky, ochrana prírody, životné prostredie),
- *ľudské zdroje* (demografia, vzdelávanie, vierovyznanie a národnostné zloženie),
- *kultúrne a spoločenské zdroje* (pamiatky a tradície, spoločenský život),
- *materiálne a finančné zdroje* (bývanie, základná a technická infraštruktúra, občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra),
- *ekonomické využívanie zdrojov* (podnikateľská sféra a trh práce)

a obsahuje aj SWOT analýzu.

Strategická časť pozostáva z vízie rozvoja mesta, cieľov a priorít. V programovej časti sa nachádzajú predovšetkým opatrenia a aktivity prostredníctvom, ktorých sa budú napĺňať stanovené ciele. Realizačná časť obsahuje zabezpečenie implementácie programu, monitorovanie a časový harmonogram. Finančná časť je tvorená finančným rámcom, v ktorom sú stanovené predpokladané náklady jednotlivých aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Šurany je otvorený dokument, ktorý bude reagovať najmä na zmeny v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. Dokument je možné dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity, čím sa zabezpečí flexibilita pri napĺňaní stanovených cieľov a pri reakcii na požiadavky obyvateľov.

Príloha č. 1 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011

Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2012 – 2018

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Šurany (2007-2013)

ÚPN Šurany, 2015

Koncepcia rozvoja mesta Šurany v oblasti tepelnej energetiky

Interné materiály Mestského úradu Šurany

ŠUTKA J. a kol., 2008 – Šurany v zrkadle dejín

E. Mazúr – M. Lukniš – Geomorfologické členenie Slovenska

Databáza Štatistického úradu SR „DATAcube“ dostupná na http://datacube.statistics.sk/

Dotazníkový prieskum vykonaný v meste Šurany

Príloha č. 2 – Zoznam skratiek použitých v PHSR

CVČ – centrum voľného času

č. - číslo

ČOV – čistička odpadových vôd

ČS PHM a LPG – čerpacia stanica pohonných hmôt a skvapalneného ropného plynu

DD-DSS – domov dôchodcov a domov sociálnych služieb

EÚ – Európska únia

IROP – Integrovaný regionálny operačný program

KO – komunálny odpad

KURS – Koncepcia územného rozvoja Slovenska

k. ú. – katastrálne územie

LNN – ložiská nevyhradeného nerastu

LSPP – lekárska služba prvej pomoci

MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MMŠ – Mestské múzeum Šurany

MsKS – Mestské kultúrne stredisko

MsÚ – Mestský úrad

MŠVVS SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MŠ – materská škola

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

N/A – (not available) nie sú dostupné dáta

NFP – nenávratný finančný príspevok

NSK – Nitriansky samosprávny kraj

NsP – nemocnica s poliklinikou

OP KaHR – Operačný program konkurencieschopnosť a hospodársky rast

RD – rodinné domy

resp. - respektíve

RTG - röntgen

SAD – Slovenská autobusová doprava

SČK – Slovenský červený kríž

SHR – samostatne hospodáriaci roľník

SOŠ – stredná odborná škola

SR – Slovenská republika

s.r.o. – spoločnosť s ručením obmedzeným

SŠ – stredná škola

SWOT analýza – analýza silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrození

SZZP – Slovenský zväz zdravotne postihnutých

ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania

TKO – tuhý komunálny odpad

TÚV – teplá úžitková voda

ul. - ulica

ÚPN – územný plán návrh

VKM – viacvrstvové kombinované materiály

VTL - vysokotlakový

VÚC – vyšší územný celok

Zb. - zbierka

ZŠ – základná škola

ZUŠ – základná umelecká škola

Z. z. – Zbierka zákonov

ŽP – životné prostredie